JULIANE KOKOTT
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2023. május 25.[1]

C-750/21. P. és C-256/22. P. sz. ügyek

Pilatus Bank plc
kontra

Európai Központi Bank (EKB)

„Gazdaság- és monetáris politika – Egységes Felügyeleti Mechanizmus – 1024/2013/EU rendelet – Az EKB-ra ruházott külön felügyeleti feladatok – Valamely hitelintézet tevékenységének megkezdésére vonatkozó engedély visszavonásáról szóló határozat – A többségi részvényes elleni vádemelés egy harmadik országban – A jóhírnév kritériuma – A jóhírnév piaci megítélése – A blokkoló intézkedésekről szóló 2271/96 rendelet – A védelemhez való jog jogi tanácsadó általi hatékony gyakorlása – A nemzeti hatóságok előkészítő aktusai EKB-nak való betudása – Hatékony jogvédelem – A Charta 41. és 47. cikke”

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés 3

II. Jogi háttér 4

A. Az 1024/2013/EU rendelet 4

B. Az 575/2013/EU rendelet 9

C. A 468/2014/EU rendelet 10

D. A 2013/36/EU irányelv 10

E. Az európai bank-, biztosító- és értékpapírkereskedelem-felügyeleti hatóságok (EBH, EIOPA és ESMA) által elfogadott, a pénzügyi szektorbeli befolyásoló részesedések szerzésének és növelésének felügyeleti értékeléséről szóló közös iránymutatás 12

III. A jogvita előzményei 14

[1] Eredeti nyelv: német.

A. A tényállás 14

B. A megtámadott végzés (C-750/21. P. sz. ügy) 16

C. A megtámadott ítélet (C-256/22. P. sz. ügy) 16

IV. A Bíróság előtti eljárás és a felek kérelmei 18

V. Értékelés 19

A. A védelemhez való jog hatékony gyakorlása az engedély visszavonására irányuló többszakaszos közigazgatási eljárásban 19

1. Előzetes észrevételek 19

2. A védelemhez való jog és a hatékony jogvédelem többszakaszos közigazgatási eljárásban történő megsértésének betudása 21

a) A Bíróság kizárólagos hatásköre 21

b) Az előkészítő nemzeti aktusok EKB-nak való betudása 22

c) Téves jogalkalmazás a megtámadott ítéletben és hatékony jogi védelem a bank jogi tanácsadója által 22

3. Közbenső következtetés 25

a) C-256/22. P. sz. ügy 25

b) C-750/21. P. sz. ügy 25

B. Az EKB felügyeleti hatásköreinek terjedelme 26

1. A C-256/22. P. sz. ügyben előterjesztett első jogalap: az 1024/2013 rendelet 14. cikke (5) bekezdésének megsértése 26

2. A C-256/22. P. sz. ügyben előterjesztett második jogalap: a 2013/36 irányelv 23. cikkének (1) bekezdése szerinti jóhírnév fogalmának téves értelmezése 30

a) A fellebbező érvelése 30

b) A Törvényszék általi elutasítás 31

c) A 2013/36 irányelv 23. cikkének (1) bekezdésében szereplő jóhírnév fogalma 32

d) Eljárási és bizonyítási követelmények a jóhírnév hiánya és az abból eredő kockázat bizonyítása tekintetében 34

e) A blokkoló intézkedésekről szóló 2271/96 rendelet jelentősége 36

3. A C-256/22. P. sz. ügyben előterjesztett harmadik jogalap: a Törvényszék általi téves jogalkalmazás, különösen az engedély visszavonásának aránytalansága 37

4. A C-750/21. P. sz. ügyben előterjesztett első jogalap: egyéb kifogások 37

5. Közbenső következtetés és költségek 39

a) C-750/21. P. sz. ügy 39

b) C-256/22. P. sz. ügy 39

VI. Végkövetkeztetés 40

A. C-750/21. P. sz. ügy 40

B. C-256/22. P. sz. ügy 40

I. Bevezetés

1. Bár a jelen két ügy formailag nem kapcsolódik egymáshoz, azonban ugyanazokat a feleket és ugyanazt a közigazgatási eljárást érinti. E közigazgatási eljárás eredményeként az Európai Központi Bank (EKB) visszavonta a fellebbező Pilatus Bank plc-től a hitelintézeti tevékenységre vonatkozó engedélyt (a továbbiakban: engedély).

2. A jelen ügyek ezenfelül ugyanazokat az elvi kérdéseket vetik fel. Egyrészt tisztázni kell, hogy átfogó felügyeleti és döntéshozatali hatáskörei alapján az EKB felelős-e a hitelintézet védelemhez való jogának tiszteletben tartásáért olyan formában, hogy a (többszakaszos) közigazgatási eljárás nemzeti szakaszának súlyos eljárási hibáit be kell tudni neki. Másrészt ezzel összefüggésben meg kell vizsgálni, hogy az illetékes nemzeti hatóság által különleges felügyelet, illetve irányítás alá vont hitelintézet teljes mértékben gyakorolhatja-e ezen védelemhez való jogot és keresetindítási jogát az említett engedély (fenyegető) visszavonása tekintetében az igazgatótanácsa által megbízott jogi tanácsadó útján.

3. Emellett mindkét ügyben szó van általánosságban az EKB felügyeleti hatásköreinek az egységes felügyeleti mechanizmus [2] szabályai szerinti terjedelméről is. E tekintetben meg kell vizsgálni, hogy az illetékes nemzeti hatóságok előkészítő aktusait be kell-e tudni az EKB-nak, és ha igen, milyen mértékben, hogy az EKB-nak felül kell-e vizsgálnia ezen aktusokat azok jogszerűsége szempontjából, és hogy ezen aktusok az EKB eljárást lezáró határozatával együtt felülvizsgálat tárgyát képezhetik-e az uniós bíróságok előtt.

4. A C-256/22. P. sz. ügyben az a további elvi kérdés is felmerül, hogy milyen feltételek mellett vonható vissza a valamely hitelintézet tevékenységének megkezdésére vonatkozó engedély a hitelintézet többségi részvényese „jóhírnevének” hiánya vagy megszűnése miatt. E nem definiált értékelési kritérium értelmezése először képezi a Bíróság ítélkezési gyakorlatának tárgyát.

[2] Az Európai Központi Banknak a hitelintézetek prudenciális felügyeletére vonatkozó politikákkal kapcsolatos külön feladatokkal történő megbízásáról szóló, 2013. október 15-i 1024/2013/EU tanácsi rendelet (HL 2013. L 287., 63. o.) 2. cikkének 9. pontja.

II. Jogi háttér

A. Az 1024/2013/EU rendelet

5. Az 1024/2013 rendelet (16), (20) és (21) preambulumbekezdése a következőképpen szól:

„(16) A pénzügyi rendszer stabilitásának biztosítása szempontjából alapvető jelentőségű a nagy hitelintézetek biztonsága és megbízhatósága. A közelmúlt tapasztalatai azonban azt mutatják, hogy a kisebb hitelintézetek is veszélyt jelenthetnek a pénzügyi stabilitásra. Az EKB-nak ezért a mechanizmusban részt vevő tagállamokban engedélyezett valamennyi hitelintézetre és az ott bejegyzett valamennyi fiókintézetre kiterjedően el kell tudnia végezni felügyeleti feladatait.

[…]

(20) A hitelintézetek tevékenységének megkezdésére vonatkozó előzetes engedélyezés kulcsfontosságú prudenciális technika annak biztosítására, hogy csak gazdaságilag szilárd alapokon álló piaci szereplők végezzék e tevékenységeket, amelyek szervezetileg képesek a betétgyűjtéssel és hitelezéssel járó egyedi kockázatok kezelésére, és amelyeket arra alkalmas igazgatók irányítanak. Ezért az EKB feladatai közé kell tartoznia a résztvevő tagállamokban letelepedni kívánó hitelintézetek engedélyeinek kiadásának, és gondoskodnia kell az engedélyek visszavonásáról, de erre vonatkozóan a nemzeti hatóságok szerepét tükröző külön rendelkezésekre van szükség.

(21) A tagállamok jelenleg az uniós jogban foglalt, a hitelintézetek engedélyezésére és az engedélyek visszavonásának eseteire vonatkozó feltételeken túlmenően további feltételeket szabhatnak az engedélyezésre és az engedélyek visszavonására vonatkozóan. Az EKB-nak ezért a nemzeti jogszabályban meghatározott vonatkozó feltételeknek való megfelelést értékelő illetékes nemzeti hatóság erre vonatkozó javaslata alapján kell végrehajtania a hitelintézetek engedélyezésével, illetve a nemzeti jognak való meg nem felelés esetén az engedély visszavonásával kapcsolatos feladatait.”

6. Az 1024/2013 rendelet „Tárgy és hatály” című 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„E rendelet a hitelintézetek biztonságához és hatékony és eredményes működéséhez, valamint az Unión és az egyes tagállamokon belül a pénzügyi rendszer stabilitásához való hozzájárulás céljából a hitelintézetek prudenciális felügyeletére vonatkozó szakpolitikákkal kapcsolatos külön feladatokkal bízza meg az EKB-t, mégpedig a szabályozási arbitrázs megakadályozása céljából a hitelintézetekkel szemben egyenlő bánásmódot alkalmazva a belső piaci egység és integritás maradéktalan tiszteletben tartása mellett.

A hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáférésről és a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletéről szóló, 2013. június 26-i 36/2013/EU [helyesen: 2013/36/EU] európai parlamenti és tanácsi irányelv[3] 2. cikkének (5) bekezdésében említett intézményeket ki kell zárni az e rendelet 4. cikkével összhangban az EKB-ra ruházott felügyeleti feladatok hatálya alól. Az EKB felügyeleti hatáskörét az e rendelet szerinti hitelintézetek prudenciális felügyeletére kell korlátozni. Ez a rendelet nem ruház az EKB-ra egyéb felügyeleti feladatokat, például a központi szerződő felek prudenciális felügyeletével kapcsolatos feladatokat.

3 HL 2013. L 176., 338. o.; helyesbítések: HL 2013. L 208., 73. o.; HL 2017. L 20., 1. o.

Az EKB-nak az e rendeletben rá ruházott feladatok végrehajtásakor, valamint a hitelintézetek biztonságának és stabilitásának biztosítását jelentő cél sérelme nélkül teljes mértékben tekintettel kell lennie a hitelintézetek különböző típusaira, üzleti modelljeire és méretére.

Az EKB intézkedései, javaslatai vagy politikái nem különböztethetnek meg közvetlenül vagy közvetve hátrányosan valamely tagállamot vagy a tagállamok valamely csoportját mint banki vagy pénzügyi – tetszőleges pénznemben történő – szolgáltatások nyújtásának helyszínét.

Ez a rendelet nem érinti a mechanizmusban részt vevő tagállamok illetékes hatóságainak az azon felügyeleti feladatok végrehajtásával kapcsolatos felelősségét és hatásköreit, amelyeket ez a rendelet nem ruházott az EKB-ra.

Ez a rendelet nem érinti továbbá a mechanizmusban részt vevő tagállamok illetékes hatóságainak és kijelölt hatóságainak a vonatkozó uniós jogi aktusokban nem előírt makroprudenciális eszközök alkalmazására vonatkozó felelősségét és hatásköreit.”

7. Az 1024/2013 rendelet 2. cikkének 2., 3. és 9. pontja a következő fogalommeghatározásokat tartalmazza:

„2. »illetékes nemzeti hatóság«: a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről szóló, 2013. június 26-i 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel[4] és a 36/2013/EU [helyesen: 2013/36/EU] irányelvvel összhangban a mechanizmusban részt vevő tagállam által kijelölt bármely illetékes nemzeti hatóság;

3. »hitelintézet«: az 575/2013/EU rendelet 4. cikke (1) bekezdésének 1. pontjában meghatározott hitelintézet;

[…]

9. »egységes felügyeleti mechanizmus« (EFM): az EKB-ből és a részt vevő tagállamok hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságaiból álló, az e rendelet 6. cikkében leírt pénzügyi felügyeleti rendszer.”

8. Az 1024/2013 rendelet 4. cikke többek között a következőképpen határozza meg az EKB-ra ruházott feladatokat:

„(1) A 6. cikk keretén belül, e cikk (3) bekezdésével összhangban az EKB kizárólagos hatáskörébe tartozik a mechanizmusban részt vevő tagállamokban székhellyel rendelkező valamennyi hitelintézetre vonatkozó alábbi feladatok prudenciális felügyelet céljából történő végrehajtása:

a) a hitelintézetek engedélyeinek kiadása és ezen engedélyek visszavonása a 14. cikk rendelkezéseire is figyelemmel;

[…]

(3) Az EKB-nak az e rendeletben rá ruházott feladatok elvégzése és a magas színvonalú felügyelet biztosítása céljából alkalmaznia kell a teljes vonatkozó uniós joganyagot, és amennyiben a vonatkozó uniós joganyag irányelvekből áll, az ezeket az irányelvet [helyesen: irányelveket]

4 HL 2013. L 176., 1. o.; helyesbítések: HL 2013. L 208., 68. o.; HL 2013. L 321., 6. o.; HL 2017. L 20., 2. o.

átültető nemzeti jogszabályokat. Amennyiben a vonatkozó uniós joganyag rendeletekből áll, illetve olyan területeken, ahol az említett rendeletek a tagállamok számára kifejezetten lehetőségeket ajánlanak fel, az EKB-nak alkalmaznia kell az e lehetőségeket érvényesítő nemzeti jogszabályokat.”

9. Az 1024/2013 rendelet 6. cikke többek között a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az EKB a feladatait egy, az EKB-t és az illetékes nemzeti hatóságokat magában foglaló egységes felügyeleti mechanizmus keretében hajtja végre. Az EKB a felelős az EFM hatékony és konzisztens működéséért.

[…]

(4) Az alábbiaknak megfelelő hitelintézetek, pénzügyi holdingtársaságok vagy vegyes pénzügyi holdingtársaságok feletti felügyelet vonatkozásában, illetve az olyan hitelintézeteknek a mechanizmusban részt vevő tagállamban bejegyzett, az alábbiaknak megfelelő fiókja feletti felügyelet vonatkozásában, amelyeknek a székhelye a mechanizmusban nem részt vevő tagállamban van, a (4) [helyesen: 4.] cikknek az (1) bekezdés a) és c) pontján kívüli részeiben meghatározott feladatok tekintetében az EKB az e cikk (5) bekezdésében meghatározott felelősségi körrel, az illetékes nemzeti hatóságok pedig az e cikk (6) bekezdésében meghatározott felelősségi körrel rendelkeznek, az e cikk (7) bekezdésében meghatározott keretrendszeren belül és az abban meghatározott eljárásokkal összhangban:

– azok, amelyek kevésbé jelentősek összevont alapon, a mechanizmusban részt vevő tagállamokon belüli legmagasabb szintű konszolidáció szintjén, illetve egyedi szinten az azon fiókok konkrét esetében, amelyek olyan hitelintézeteknek a mechanizmusban részt vevő tagállamban bejegyzett fiókjai, amely hitelintézetnek [helyesen: hitelintézeteknek] a székhelye a mechanizmusban részt nem vevő tagállamban van. A jelentőséget az alábbi kritériumok alapján kell megítélni:

  i. méret;

  ii. jelentőség az Unió vagy a mechanizmusban részt vevő bármely tagállam gazdasága szempontjából;

  iii. a határokon átnyúló tevékenység jelentősége.

  A fenti első albekezdés tekintetében egy hitelintézetet, pénzügyi holdingtársaságot, illetve vegyes pénzügyi holdingtársaságot nem lehet kevésbé jelentősnek minősíteni, kivéve, ha ezt a módszertanban meghatározott különleges körülmények indokolttá teszik, vagy ha [helyesen: indokolttá teszik, ha] az alábbi feltételek közül bármelyik teljesül:

  i. teljes eszközállománya meghaladja a 30 milliárd EUR-t;

  ii. teljes eszközállományának a székhely szerinti, a mechanizmusban részt vevő tagállam GDP-jéhez viszonyított aránya meghaladja a 20%-ot, kivéve, ha a teljes eszközállománya nem éri el az 5 milliárd EUR-t;

iii. az illetékes nemzeti hatóság által küldött azon értesítést követően, amely szerint a hatóság az intézményt jelentősnek tartja a hazai gazdaság szempontjából, az EKB az adott hitelintézetre vonatkozó átfogó értékelése, és ezen belül a mérlegértékelés alapján úgy dönt, hogy ezt a jelentőséget megerősíti.

Az EKB a saját kezdeményezésére is jelentősnek minősíthet egy intézményt, ha az a mechanizmusban részt vevő több tagállamban is rendelkezik leányvállalattal, és a határokon átnyúló eszközei és kötelezettségei a módszertanban meghatározott feltételek szerint a teljes eszköz- vagy kötelezettségállományának jelentős részét teszik ki.

Nem tekinthetők kevésbé jelentősnek azok az intézmények, amelyek az EFSF-ből vagy az ESM-ből közvetlenül vagy közvetve közforrásból származó pénzügyi támogatást kaptak, illetve amelyek vonatkozásában ilyen támogatás kérelmezésére került sor.

Az előző albekezdések ellenére az EKB a mechanizmusban részt vevő tagállamok mindegyikében legalább a három legjelentősebb hitelintézet tekintetében ellátja az e rendelettel ráruházott feladatokat, kivéve, ha az ettől való eltérést különleges körülmények indokolják.

(5) A (4) bekezdésben említett hitelintézetek tekintetében, a (7) bekezdésben meghatározott keretrendszeren belül:

a) az EKB rendeleteket, iránymutatásokat és általános utasításokat ad ki az illetékes nemzeti hatóságok részére, amelyek alapján azok ellátják a 4. cikknek az (1) bekezdésének a) és b) [helyesen: c)] pontján kívüli részeiben meghatározott feladatokat és meghozzák a felügyeleti határozatokat.

Az EFM felügyeleti eredményei következetességének biztosítása érdekében az említett utasítások utalhatnak a 16. cikk (2) bekezdésében foglalt különleges hatáskörökre a hitelintézetek meghatározott csoportjai vagy kategóriái tekintetében;

b) amennyiben az a magas színvonalú felügyelet biztosításához szükséges, az EKB – az illetékes nemzeti hatóságokkal folytatott konzultációt követően saját kezdeményezésére, vagy valamely illetékes nemzeti hatóság kérésére – bármikor úgy dönthet, hogy a (4) bekezdésben említett hitelintézetek közül egy vagy több tekintetében minden vonatkozó hatáskörével közvetlenül él, többek között abban az esetben, ha a szóban forgó hitelintézetek az EFSF-ből vagy az ESM-ből közvetlenül vagy közvetve közforrásból származó pénzügyi támogatást kaptak, illetve e hitelintézetek vonatkozásában ilyen támogatás kérelmezésére került sor;

[…]”

10. Az 1024/2013 rendelet 9. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen szól:

„(1) Kizárólag a 4. cikk (1) és (2) bekezdésében és az 5. cikk (2) bekezdésében rá ruházott feladatok ellátása céljából, a vonatkozó uniós jogban megállapítottakkal összhangban a mechanizmusban részt vevő tagállamokban adott esetben az EKB minősül az illetékes hatóságnak, illetve a kijelölt hatóságnak.

Ugyanezen kizárólagos célból az EKB-nak rendelkeznie kell az e rendeletben előírt hatáskörökkel és kötelezettségekkel. Ezenfelül rendelkeznie kell mindazokkal a hatáskörökkel és kötelezettségekkel is, amelyekkel az illetékes és kijelölt hatóságok a vonatkozó uniós jog alapján

rendelkeznek, kivéve, ha ez a rendelet másként rendelkezik. Az EKB-nak konkrétan rendelkeznie kell az e fejezet 1. és 2. szakaszában felsorolt hatáskörökkel.

Az EKB az e rendelettel rá ruházott feladatok elvégzéséhez szükséges mértékben utasítások révén előírhatja a nemzeti hatóságoknak, hogy a nemzeti jogban előírt feltételek mellett és azokkal összhangban gyakorolják hatáskörüket, amennyiben e rendelet nem ruházza fel az EKB-t az adott hatáskörrel. E nemzeti hatóságoknak teljes körűen tájékoztatniuk kell az EKB-t e hatáskörök gyakorlásáról.

(2) Az EKB az e cikk (1) bekezdésében említett hatásköröket a 4. cikk (3) bekezdésének első albekezdésében említett jogi aktusokkal összhangban gyakorolja. Az EKB és az illetékes nemzeti hatóságok a felügyeleti és vizsgálati hatásköreik gyakorlása során szorosan együttműködnek."

11. Az 1024/2013 rendelet „Engedélyezés" című 14. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A mechanizmusban részt vevő tagállamok valamelyikében létesítendő hitelintézet tevékenységének megkezdésére vonatkozó engedély iránti kérelmet – a nemzeti jogszabályokban megállapított követelményekkel összhangban – azon tagállam illetékes nemzeti hatóságához kell benyújtani, ahol a hitelintézet székhelye lesz.

(2) Amennyiben a kérelmező a szóban forgó tagállam vonatkozó nemzeti jogszabályaiban megállapított valamennyi engedélyezési feltételnek megfelel, az illetékes nemzeti hatóságnak a vonatkozó nemzeti jogszabályokban előírt határidőn belül határozattervezetet kell hoznia, amelyben javasolja az EKB-nak az engedély megadását. A határozattervezetről értesíteni kell az EKB-t és az engedély kérelmezőjét. Egyéb esetekben az illetékes nemzeti hatóság elutasítja az engedély iránti kérelmet.

(3) A határozattervezetet az EKB által elfogadottnak kell tekinteni, kivéve, ha az EKB 10 munkanapon belül kifogást emel; a kifogásra rendelkezésre álló időszak kellően indokolt esetben egy alkalommal ugyanennyi idővel meghosszabbítható. Az EKB csak abban az esetben kifogásolhatja a határozattervezetet, ha a vonatkozó uniós jogban meghatározott engedélyezési feltételek nem teljesülnek. Az elutasítás indokait írásban adja meg.

(4) A (2) és (3) bekezdéssel összhangban hozott határozatról az illetékes nemzeti hatóságnak értesítenie kell az engedélyezés kérelmezőjét.

(5) A (6) bekezdésre figyelemmel, a vonatkozó uniós jogban meghatározott esetekben az EKB – azt követően, hogy konzultált a mechanizmusban részt vevő azon tagállam illetékes nemzeti hatóságával, amelyben a hitelintézet székhellyel rendelkezik – saját kezdeményezésére vagy az illetékes nemzeti hatóságának [helyesen: hatóság] javaslatára visszavonhatja az engedélyt. E konzultációknak többek között biztosítaniuk kell, hogy a visszavonásra vonatkozó határozatok meghozatala előtt az EKB elegendő időt adjon a nemzeti hatóságoknak arra, hogy döntést hozzanak a szükséges korrekciós intézkedésekről, ideértve az esetleges szanálási intézkedéseket, és figyelembe vegye ezeket.

Amennyiben az (1) bekezdés szerinti engedély megadására javaslatot tevő illetékes nemzeti hatóság megállapítja, hogy az engedélyt a vonatkozó nemzeti jogszabályok értelmében vissza kell vonni, e célból javaslatot terjeszt az EKB elé. Ebben az esetben az EKB, teljes körűen figyelembe véve az illetékes nemzeti hatóság által előterjesztett indokolást, határozatot hoz a javasolt visszavonásról.

(6) Ameddig még a nemzeti hatóságok illetékesek a hitelintézetek szanálásában, azokban az esetekben, amikor úgy ítélik meg, hogy az engedély visszavonása akadályozná a szanáláshoz vagy a pénzügyi stabilitás fenntartásához szükséges intézkedések megfelelő végrehajtását, megfelelően értesítik a kifogásukról az EKB-t, részletesen kifejtve, hogy a visszavonás milyen módon képezne akadályt. Ezen esetekben az EKB a nemzeti hatóságokkal közösen elfogadott határidőig tartózkodik a visszavonás ügyében a további lépésektől. Az EKB meghosszabbíthatja e határidőt, amennyiben úgy véli, hogy kellő előrehaladás történt. Ha azonban az EKB indoklással ellátott határozatban azt állapítja meg, hogy a nemzeti hatóságok nem hajtották végre a pénzügyi stabilitás fenntartásához szükséges megfelelő intézkedéseket, az engedélyek visszavonása azonnal hatályba lép.”

B. Az 575/2013/EU rendelet

12. A hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról szóló, 2013. június 26-i 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet[5] (5) preambulumbekezdése a következőképpen szól:

„E rendeletnek és a 2013. június 26-i 2013/36/EU irányelvnek együtt kell azt a jogi keretet alkotnia, amely a tevékenységekhez való hozzáférést és a felügyeleti keretet szabályozza, továbbá a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra (a továbbiakban: az intézmények) vonatkozó prudenciális szabályokat tartalmazza. Ezért ezt a rendeletet az említett irányelvvel együtt kell értelmezni.”

13. E rendelet 4. cikk (1) bekezdésének 1. és 42. pontja a következő fogalommeghatározásokat tartalmazza:

„E rendelet alkalmazásában:

1. »hitelintézet«: olyan vállalkozás, amely a nyilvánosságtól betéteket vagy más visszafizetendő pénzeszközöket fogad el, valamint saját számlára hiteleket nyújt;

[…]

42. »engedély«: olyan, a hatóságok által bármilyen formában kibocsátott okirat, amely jogot biztosít a tevékenység folytatására;

[…]”

[5] HL 2013. L 176., 1. o.; helyesbítések: HL 2013. L 208., 68. o.; HL 2013. L 321., 6. o.; HL 2017. L 20., 2. o.

C. A 468/2014/EU rendelet

14. Az Egységes Felügyeleti Mechanizmuson belül az Európai Központi Bank és az illetékes nemzeti hatóságok, valamint a kijelölt nemzeti hatóságok közötti együttműködési keretrendszer létrehozásáról szóló, 2014. április 16-i 468/2014/EU európai központi banki rendelet (SSM-keretrendelet)[6] „A fél képviselete” című 27. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A felet az EKB felügyeleti eljárásával kapcsolatban teljes körűen képviselheti jogi vagy törvényes képviselője, illetve írásbeli meghatalmazással felhatalmazott meghatalmazottja.”

D. A 2013/36/EU irányelv

15. A hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáférésről és a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletéről, a 2002/87/EK irányelv módosításáról, a 2006/48/EK és a 2006/49/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. június 26-i 2013/36/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv[7] 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ez az irányelv az alábbiakra vonatkozó szabályokat állapítja meg:

a) a hitelintézetek és befektetési vállalkozások (a továbbiakban együttesen: az intézmények) tevékenységéhez való hozzáférés;

b) felügyeleti hatáskörök és eszközök az intézmények illetékes hatóságok általi prudenciális felügyeletéhez;

c) az intézmények illetékes hatóságok általi prudenciális felügyelete az 575/2013/EU rendeletben meghatározott egységes szabályokkal összhangban;

d) az illetékes hatóságokra vonatkozó nyilvánosságra hozatali követelmények az intézmények prudenciális szabályozása és felügyelete terén.”

16. A 2013/36 irányelv „Engedély” című 8. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„A tagállamok megkövetelik, hogy a hitelintézetek a tevékenységük megkezdése előtt engedélyeztessék a tevékenység végzését. A tagállamok a 10–14. cikk sérelme nélkül megállapítják az ilyen engedélyezés követelményeit, és azokról tájékoztatják az EBH-t.”

17. Ezen irányelv „A betétek vagy egyéb visszafizetendő pénzeszközök nyilvánosságtól történő gyűjtésére irányuló üzletszerű tevékenység tilalma személyek és nem hitelintézeti vállalkozások számára” című 9. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok megtiltják a személyek és a hitelintézetnek nem minősülő vállalkozások számára, hogy betétek vagy más visszafizetendő pénzeszközök nyilvánosságtól történő gyűjtésére irányuló, üzletszerű tevékenységet folytassanak.”

6 HL 2014. L 141., 1. o.

7 HL 2013. L 176., 338. o.; helyesbítések: HL 2013. L 208., 73. o.; HL 2017. L 20., 1. o.

18. A 2013/36 rendelet „Részvényesek és tagok” című 14. cikkének (2) bekezdése értelmében:

„Az illetékes hatóságok megtagadják a hitelintézeti tevékenység megkezdésére vonatkozó engedélyt, ha – figyelembe véve a hitelintézet megbízható és prudens vezetése biztosításának szükségességét – nincsenek meggyőződve a részvényesek vagy tagok alkalmasságáról, különösen ha a 23. cikk (1) bekezdésében megállapított feltételek nem teljesülnek. A 23. cikk (2) és (3) bekezdését, valamint a 24. cikket alkalmazni kell.”

19. A 2013/36 irányelv „Az engedély visszavonása” című 18. cikke a következőképpen szól:

„Az illetékes hatóságok csak akkor vonhatják vissza a hitelintézetnek kiadott engedélyt, ha a szóban forgó intézmény:

a) 12 hónapon belül nem használja fel az engedélyt, kifejezetten lemond az engedélyről, vagy hat hónapnál hosszabb időre felhagyott üzleti tevékenységének folytatásával, kivéve, ha az érintett tagállam rendelkezett arról, hogy ezekben az esetekben az engedély érvényét veszti;

b) valótlan nyilatkozatok révén, vagy más szabálytalan eszköz igénybevételével szerezte meg az engedélyt;

c) már nem felel meg az engedély kiadásának alapjául szolgáló feltételeknek;

d) már nem teljesíti az 575/2013/EU rendelet harmadik, negyedik vagy hatodik részében, vagy az ezen irányelv 104. cikke (1) bekezdésének a) pontjában vagy 105. cikkében megállapított prudenciális követelményeket, vagy már nem lehet számítani arra, hogy eleget tesz a hitelezőivel szemben fennálló kötelezettségeinek, és különösen akkor, ha már nem képes tovább szavatolni a betétesei által rábízott eszközök biztonságát;

e) egyéb olyan helyzetbe kerül, amelyre vonatkozóan a nemzeti jogszabályok az engedély visszavonásáról rendelkeznek; vagy

f) elköveti a 67. cikk (1) bekezdésében említett valamelyik jogsértést.”

20. A 2013/36 irányelv 23. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) A 22. cikk (1) bekezdésében előírt bejelentés és a 22. cikk (3) bekezdésében említett információ értékelésekor az illetékes hatóságok – a részesedésszerzés tárgyát képező hitelintézet hatékony, eredményes és prudens irányításának érdekében és a részesedést szerezni kívánó személynek a hitelintézetre gyakorolt valószínűsíthető befolyását figyelembe véve – az alábbi kritériumok alapján értékelik a részesedést szerezni kívánó személy alkalmasságát és a szándékolt részesedésszerzés pénzügyi megbízhatóságát:

a) a részesedést szerezni kívánó személy jó hírneve;

b) a tervezett részesedésszerzés eredményeképpen a hitelintézet üzleti tevékenységét irányító bármely vezető testületi tagnak és a felső vezetés bármely tagjának a 91. cikk (1) bekezdésében foglaltak szerinti jó hírneve, szaktudása, képességei és tapasztalata;

c) a részesedést szerezni kívánó személy pénzügyi megbízhatósága, különösen a részesedésszerzés tárgyát képező hitelintézetben folytatott és tervezett üzleti tevékenység típusával kapcsolatban;

d) annak kérdése, hogy a hitelintézet képes lesz-e teljesíteni és képes-e folyamatosan teljesíteni az ezen az irányelven, az 575/2013/EU rendeleten és adott esetben egyéb uniós jogon – különösen a 2002/87/EK és a 2009/110/EK irányelven – alapuló prudenciális követelményeket, beleértve azt, hogy az a csoport, amelynek részévé válik, olyan szerkezetű-e, amely lehetővé teszi a hatékony felügyelet gyakorlását, az illetékes hatóságok közötti hatékony információcserét és az azok közötti hatáskörmegosztás meghatározását;

e) ésszerűen feltételezhető-e, hogy a tervezett részesedésszerzéssel kapcsolatban pénzmosást vagy terrorizmusfinanszírozást követnek vagy követtek el vagy kísérelnek vagy kíséreltek meg a pénzügyi rendszereknek a pénzmosás, valamint terrorizmus finanszírozása céljára való felhasználásának megelőzéséről szóló, 2005. október 26-i 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv[8] 1. cikke értelmében, vagy hogy a tervezett részesedésszerzés növelheti annak kockázatát.

(2) Az illetékes hatóságok csak akkor ellenezhetik a szándékolt részesedésszerzést, ha erre az (1) bekezdésben meghatározott kritériumok alapján ésszerű okuk van, vagy ha a részesedést szerezni kívánó személy által szolgáltatott információ hiányos.”

E. Az európai bank-, biztosító- és értékpapírkereskedelem-felügyeleti hatóságok (EBH, EIOPA és ESMA) által elfogadott, a pénzügyi szektorbeli befolyásoló részesedések szerzésének és növelésének felügyeleti értékeléséről szóló közös iránymutatás

21. Az európai bank-, biztosító- és értékpapírkereskedelem-felügyeleti hatóságok (EBH, EIOPA és ESMA) által elfogadott, a pénzügyi szektorbeli befolyásoló részesedések szerzésének és növelésének felügyeleti értékeléséről szóló közös iránymutatás (a továbbiakban: közös iránymutatás) „A részesedést szerezni kívánó személy megbízhatósága – első értékelési kritérium” című 10. pontja értelmében többek között:

„10.1. A részesedést szerezni kívánó személy megbízhatósága értékelésének a következő két elemet kell magában foglalnia:

a) feddhetetlensége; valamint

b) szakmai hozzáértése.

[…]

10.9. A részesedést szerezni kívánó személy jó hírnevűnek tekintendő, ha nincs olyan megbízható bizonyíték, amely mást sugallna, és a célfelügyelőnek nincs észszerű oka kételkedni a jó hírnevében. Az értékeléshez rendelkezésre álló összes releváns információt figyelembe kell venni a nemzeti jogból eredő esetleges korlátozások sérelme nélkül, és függetlenül attól, hogy az összes releváns esemény melyik országban történik.

[…]

8 HL 2005. L 309., 15. o.

10.13. Különös figyelmet kell fordítani az alábbi tényezőkre, amelyek megkérdőjelezhetik a részesedést szerezni kívánó személy feddhetetlenségét:

a) elítélés vagy büntetőeljárás valamely bűncselekmény, különösen pedig a következők miatt:

   i. minden olyan bűncselekmény, amely a bankokat, a pénzügyeket, az értékpapírokat és a biztosításokat, az értékpapírpiacokat, illetve az értékpapír- vagy fizetési eszközöket szabályozó jogszabályokat sérti;

   ii. minden olyan bűncselekmény, amely hűtlen kezelést, csalást vagy pénzügyi jogsértést valósít meg, beleértve a pénzmosást és a terrorizmusfinanszírozást, a piacbefolyásolást, a bennfentes kereskedelmet, az uzsorát és a korrupciót;

   iii. minden adóbűncselekmény;

   iv. a vállalkozások védelmére, a csőddel, illetve a fizetésképtelenséggel szembeni védelemre vagy a fogyasztóvédelemre vonatkozó rendelkezések minden egyéb megsértése;

b) helyszíni és külső ellenőrzésekből, vizsgálatokból vagy végrehajtási intézkedésekből eredő minden releváns megállapítás, amennyiben azok közvetlenül vagy közvetve kapcsolatban állnak a részesedést szerezni kívánó személlyel annak tulajdonosi vagy irányítói helyzete miatt, valamint közigazgatási szankcióknak a bankokra, a pénzügyekre, az értékpapírokra és a biztosításokra, az értékpapírpiacokra, illetve az értékpapír- vagy fizetési eszközökre vonatkozó rendelkezések, illetve a pénzügyi szolgáltatásokra vagy a fenti a) alpontban említett egyéb tárgykörökre vonatkozó bármely jogszabály be nem tartása miatt történő kiszabása;

c) minden más szabályozó vagy szakmai testület által a vonatkozó rendelkezések be nem tartása miatt tett valamennyi releváns végrehajtási intézkedés; valamint

d) minden egyéb hiteles és megbízható forrásból származó és ebben az összefüggésben releváns információ. Annak eldöntése során, hogy a más forrásokból származó információk hitelesek és megbízhatók-e, az illetékes hatóságoknak figyelembe kell venniük, hogy a forrás mennyiben nyilvános és megbízható, hogy az információk mennyiben származnak különböző független és elismert forrásokból, és mennyiben állandóak bizonyos időtartamon keresztül, valamint hogy alapos okkal feltételezhető-e, hogy az információk tévesek.

[…]

10.16. A célfelügyelőknek eseti alapon kell értékelniük az ilyen körülmények relevanciáját, elismerve ennek során, hogy valamely körülmény jellemzői többé vagy kevésbé súlyosak lehetnek, és hogy egyes körülmények összességükben vizsgálva jelentősek lehetnek, még ha külön-külön vizsgálva alkalmasint nem bírnak is jelentőséggel.”

III. A jogvita előzményei

A. A tényállás

22. Az elsőfokú eljárás felperese és a jelen két ügy fellebbezője a Pilatus Bank plc amely Máltán letelepedett, a Malta Financial Services Authority (MFSA, máltai pénzügyi felügyeleti hatóság) közvetlen prudenciális felügyelete alatt álló, kevésbé jelentős hitelintézet. A T-27/19. sz. ügyben lefolytatott elsőfokú eljárás második felperese, a Pilatus Holding Ltd., nem vesz részt a fellebbezési eljárásokban.

23. A United States Department of Justice (az Amerikai Egyesült Államok igazságügyi minisztériuma) által 2018. március 19-én közzétett sajtóközlemény szerint Ali Sadr, a fellebbező részvényese, aki közvetve 100%-os tőkerészesedéssel és szavazati joggal rendelkezett (a továbbiakban: többségi részvényes), letartóztatásra került az Egyesült Államokban hat vádpont alapján. E vádpontok azzal függtek össze, hogy feltehetően részt vett egy olyan rendszerben, amelynek révén egy venezuelai projekt finanszírozására kifizetett, hozzávetőleg 115 millió amerikai dollárt (USD) állítólagosan iráni személyek és vállalkozások javára használtak fel.

24. A United States Attorney for the Southern District of New York (az Egyesült Államok New York-i déli kerületi ügyésze) által elfogadott vádirat szerint a fellebbező 2013-ban történő létrehozása és finanszírozása érdekében felhasznált egyes pénzeszközöknek a venezuelai projekthez kapcsolódó jogellenes eredete volt.

25. A többségi részvényes elleni egyesült államokbeli vádemelést követően a fellebbezőhöz többek között összesen 51,4 millió euró összeget, vagyis a mérlegében szereplő betétek körülbelül 40%-át kitevő betétkivonás iránti kérelem érkezett.

26. 2018. március 21-én az MFSA elfogadta a szavazati jogok visszavonásáról vagy felfüggesztéséről szóló irányelvet, amelyben többek között elrendelte, hogy egyrészt a többségi részvényes mondjon le azonnali hatállyal a fellebbezőnél betöltött elnöki posztjáról, és a fellebbezőn belül gyakorolt minden más döntéshozatali funkciójáról, másrészt függessze fel szavazati jogainak gyakorlását, harmadrészt pedig tartózkodjon a fellebbező jogi vagy perbeli képviseletétől.

27. Ugyanezen a napon az MFSA elfogadta a moratóriumról szóló irányelvet, amelyben felszólította a fellebbezőt, hogy ne engedélyezzen semmilyen banki tranzakciót, különösen a fellebbező részvényesei és igazgatótanácsának tagjai általi pénzkivonásokat és betételhelyezéseket.

28. 2018. március 22-én az MFSA elfogadta az illetékes személy kinevezéséről szóló irányelvet annak érdekében, hogy lényegében e személyre bízza az általában a fellebbező vezető szerveire ruházott hatáskörök közül a legfontosabbak gyakorlását a fellebbező konkrét tevékenységei és eszközei tekintetében.

29. 2018. június 29-én az EKB javaslatot kapott az MFSA-tól arra vonatkozóan, hogy vonja vissza a fellebbező engedélyét az 1024/2013 rendelet 14. cikkének (5) bekezdése alapján.

30. 2018. augusztus 2-án az MFSA felülvizsgált javaslatot nyújtott be az EKB-hoz ezen engedély visszavonására vonatkozóan.

31. 2018. augusztus 31-i levelében az EKB felhívta a fellebbezőt, hogy az említett levél kézhezvételétől számított öt munkanapon belül tegye meg észrevételeit az engedély visszavonására vonatkozó határozattervezettel kapcsolatban.

32. 2018. szeptember 6-án a jogi tanácsadója által képviselt fellebbező kérte a meghallgatásra nyitva álló határidő 14 nappal való meghosszabbítását, valamint hozzáférést kért ezen eljárás ügyirataihoz.

33. Ezt követően az EKB a 2018. szeptember 10-i elektronikus levelében felhívta a fellebbezőt, hogy az engedélye visszavonására irányuló közigazgatási eljárás keretében minden levelet az illetékes személyen keresztül vagy annak jóváhagyásával küldjön meg számára. 2018. november 20-án a fellebbező megsemmisítés iránti keresetet nyújtott be a Törvényszékhez ezen elektronikus levéllel szemben, amely 2019. július 10-i végzésével a keresetet mint elfogadhatatlant elutasította.[9] A Törvényszék elfogadhatatlansági végzésével szemben benyújtott fellebbezést a Bíróság 2021. február 4-én szintén elutasította végzésével mint nyilvánvalóan megalapozatlant, mindazonáltal a Törvényszék indokolásának megváltoztatásával.[10]

34. A fellebbező kérelmére a meghallgatásra nyitva álló határidőt először 2018. szeptember 17-ig, másodszor pedig 2018. szeptember 21-ig meghosszabbították.

35. 2018. szeptember 13-i levelében az EKB hozzáférést biztosított a fellebbezőnek a közigazgatási eljárás ügyirataihoz.

36. 2018. szeptember 21-én a fellebbező benyújtotta az engedély visszavonására vonatkozó határozattervezettel kapcsolatos észrevételeit, és kifejtette, hogy az igazgatósága és részvényesei ezt ellenzik.

37. 2018. november 2-án az EKB az 1024/2013 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének a) pontja és 14. cikkének (5) bekezdése alapján elfogadta azt a határozatot, amellyel visszavonta a fellebbező engedélyét (a továbbiakban: az EKB vitatott határozata).[11]

38. Mivel az illetékes személy megtagadta, hogy a fellebbező pénzeszközeiből kifizesse a fellebbező jogi tanácsadójának tiszteletdíját, 2018. november 13-i és december 20-i elektronikus levelével a fellebbező az EKB-hoz fordult, amelyet felhívott, hogy gyakorolja az 1024/2013 rendelet szerinti felügyeleti hatásköreit, és utasítsa az illetékes személyt a tiszteletdíj kifizetésének engedélyezésére.

39. 2019. december 21-i elektronikus levelében (a továbbiakban: vitatott elektronikus levél)[12] az EKB lényegében azt válaszolta, hogy az 1024/2013 rendelet szerinti felügyeleti hatáskörei a hitelintézetek felügyeletére korlátozódnak (az említett rendelet 1. cikkének első bekezdése). Indokolásként az EKB kifejtette, hogy már nem rendelkezik hatáskörrel a fellebbezővel szemben intézkedések meghozatalára, mivel a fellebbező engedélyét 2018. november 5-i hatállyal visszavonták.

9 2019. július 10-i Pilatus Bank kontra EKB végzés (T-687/18, nem tették közzé, EU:T:2019:542).

10 2021. február 4-i Pilatus Bank kontra EKB végzés (C-701/19 P, nem tették közzé, EU:C:2021:99).

11 Ez a határozat képezi a C-256/22. P. sz. ügyben folyamatban lévő fellebbezési eljárás tárgyát.

12 Ez az elektronikus levél képezi a C-750/21. P. sz. ügyben folyamatban lévő fellebbezési eljárás tárgyát.

B. A megtámadott végzés (C-750/21. P. sz. ügy)

40. A Törvényszék Hivatalához 2019. március 4-én benyújtott keresetlevelével a fellebbező megsemmisítés iránti keresetet indított a vitatott elektronikus levéllel szemben.

41. 2021. szeptember 24-i Pilatus Bank kontra EKB végzésével (T-139/19, nem tették közzé, EU:T:2021:623; a továbbiakban: megtámadott végzés) a Törvényszék az eljárási szabályzatának 126. cikke alapján elutasította a keresetet azzal az indokkal, hogy az jogilag nyilvánvalóan megalapozatlan.

42. A Törvényszék először az első jogalapot vizsgálta meg, amely szerint az EKB tévesen alkalmazta a jogot, amikor megállapította, hogy nem rendelkezik hatáskörrel közvetlen felügyeleti hatásköreinek a fellebbezővel szembeni gyakorlására és az illetékes személy arra való utasítására, hogy engedélyezze a tiszteletdíjnak a fellebbező igazgatótanácsa által megbízott jogi tanácsadó részére történő kifizetését. A Törvényszék arra a következtetésre jutott, hogy az EKB e tekintetben nyilvánvalóan nem rendelkezik hatáskörrel, és e jogalapot mint jogilag nyilvánvalóan megalapozatlant elutasította. A 2021. március 12-i PNB Banka kontra EKB végzésre (T-50/20, EU:T:2021:141) hivatkozva a Törvényszék a többi jogalapot is elutasította lényegében mint jogilag nyilvánvalóan megalapozatlant.

C. A megtámadott ítélet (C-256/22. P. sz. ügy)

43. A Törvényszék Hivatalához 2019. január 15-én benyújtott keresetlevelével a fellebbező a Pilatus Holdinggal közösen megsemmisítés iránti keresetet indított az EKB vitatott határozatával szemben.

44. 2022. február 2-i Pilatus Bank és Pilatus Holding kontra EKB ítéletével (T-27/19, EU:T:2022:46; a továbbiakban: megtámadott ítélet) a Törvényszék a keresetet a Pilatus Holding által benyújtott részében a részvényes közvetlen érintettségének hiányában mint elfogadhatatlant, az ezt meghaladó részében pedig mint megalapozatlant elutasította.

45. Az első jogalap az engedélynek az 1024/2013 rendelet 14. cikkének (5) bekezdésében szabályozott visszavonására irányuló eljárással kapcsolatos hatáskörre vonatkozik. A Törvényszék álláspontja szerint nem valósult meg e rendelkezés és az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 41. cikke szerinti megfelelő ügyintézéshez való jog megsértése.[13] Ezt többek között azzal indokolta, hogy az MFSA hatáskörének a fellebbező engedélyének visszavonására vonatkozó javaslatát megelőző 2018. március 21-i és 22-i irányelvek révén megvalósult esetleges túllépése nem teheti jogellenessé az EKB vitatott határozatát. Ez az esetleges hatáskörtúllépés ugyanis az EKB vitatott határozata szempontjából nem minősül sem eljárást megindító, sem előkészítő aktusnak, sem pedig a 2018. december 19-i Berlusconi és Fininvest ítélet[14] (a továbbiakban: Berlusconi ítélet) értelmében vett „nem kötelező erejű javaslatnak”.

[13] A megtámadott ítélet 41–56. pontja.

[14] C-219/17, EU:C:2018:1023, 44. pont.

46. A Törvényszék a második jogalapot szintén elutasította.[15] A második jogalap az engedély visszavonására vonatkozó indok jogi szempontból téves értékelésén alapult. Ez az indok a többségi részvényes és a fellebbező jóhírnevének sérelme és az ebből eredő, a szóban forgó hitelintézetre, valamint az Unión belül és az egyes tagállamokban a pénzügyi rendszerre nézve jelentett kockázat volt.

47. A Törvényszék ezenfelül a harmadik és a negyedik jogalapot is elutasította. E jogalapok szerint az EKB nem gyakorolta mérlegelési jogkörét, vagy nem megfelelően gyakorolta e jogkörét, és nem vizsgálta meg a releváns tényeket, valamint elmulasztotta e tények pártatlan és objektív értékelését.[16]

48. Végül a Törvényszék elutasította az ötödik–tizenegyedik jogalapot is (az arányosság, a *nemo auditur*, az ártatlanság vélelme és az egyenlő bánásmód elvének megsértése; az 1024/2013 rendelet 19. cikkének és (75) preambulumbekezdésének megsértése, valamint hatáskörrel való visszaélés; a védelemhez való jog és különösen a meghallgatáshoz való jog, valamint az indokolási kötelezettség megsértése).[17]

49. A védelemhez való jog és különösen a meghallgatáshoz való jog megsértésén alapuló tizedik jogalap elutasítását a Törvényszék lényegében a következőkkel indokolta:[18] a fellebbező megkapta az EKB 2018. augusztus 31-i levelét, amelyben az EKB felhívta, hogy tegye meg észrevételeit az engedély visszavonásáról szóló határozat tervezetével kapcsolatban, valamint a 2018. szeptember 13-i levelet, amelyben hozzáférést biztosított számára a közigazgatási eljárás irataihoz. A fellebbező arra a válaszra szorítkozott, hogy megerősíti a tervezett határozattal szembeni tiltakozását. E tekintetben a fellebbezőnek összesen háromhetes határidő állt rendelkezésére arra, hogy megtegye észrevételeit az engedély visszavonására vonatkozó határozattervezettel kapcsolatban. A fellebbezőnek tehát lehetőséget biztosítottak arra, hogy érdemben ismertethesse a határozattervezetben ellene felhozott bizonyítékokkal kapcsolatos álláspontját.

50. Azzal kapcsolatban, hogy a fellebbezőnek állítólag nem volt lehetősége jogi tanácsadójának díjazására, valamint a forrásaihoz és információihoz való hozzáférésre, a Törvényszék többek között megállapította, hogy e körülmények kizárólag az illetékes személy kinevezéséből erednek, akit a közigazgatási eljárás során a fellebbező egyetlen képviselőjének tekintettek. Ez a máltai jog alapján az MFSA kizárólagos hatáskörébe tartozik. Az illetékes személy kinevezéséről szóló határozat emellett az EKB vitatott határozata szempontjából nem minősül sem eljárást megindító, sem előkészítő aktusnak, sem pedig „nem kötelező erejű javaslatnak” (lásd a fenti 45. pontot), és így nem okozhatja e határozat jogellenességét. Mivel a máltai jog által előírt és az MFSA hatáskörébe tartozó, csak a máltai bíróságok által felülvizsgálható határozatról van szó, az EKB felelőssége nem állapítható meg az ilyen határozat következményeiért. Az sem róható fel érvényesen az EKB-nak, hogy az arra vonatkozó általános hatásköre alapján, hogy az egységes felügyeleti mechanizmus keretében utasításokat adjon, nem akadályozta meg az MFSA-t abban, hogy határozatot fogadjon el illetékes személy kinevezéséről. Az EKB-t ugyanis e tekintetben semmilyen kötelezettség nem terheli azon a kötelezettségen túl, hogy beszerezze határozatai címzettjeinek észrevételeit. Ezért a felperesek feladata, hogy az illetékes személy kinevezésének jogszerűségét és adott esetben e személy azon határozatait, amelyekben elutasítja a jogi tanácsadójuk díjazására szolgáló pénzeszközökhöz, illetve forrásokhoz vagy információkhoz való hozzáférés iránti kérelmeiket, nemzeti szinten vitassák. Szükség esetén előzetes döntéshozatal

15 A megtámadott ítélet 67–134. pontja.

16 A megtámadott ítélet 135–148. pontja.

17 A megtámadott ítélet 149–269. pontja.

18 A megtámadott ítélet 239–241. pontja.

iránti kérelem előterjesztését kell kieszközölniük annak érdekében, hogy a Bíróság vizsgálja meg, hogy az uniós joggal, különösen pedig a hatékony bírói jogvédelemhez való joggal ellentétesek-e az ilyen határozatok és az illetékes személy kinevezése.[19]

IV. A Bíróság előtti eljárás és a felek kérelmei

51. A Bíróság Hivatalához 2021. december 6-án benyújtott beadványában a fellebbező előterjesztette fellebbezését a C-750/21. P. sz. ügyben.

52. A fellebbező azt kéri, hogy a Bíróság:

– helyezze hatályon kívül a megtámadott végzést;

– semmisítse meg a vitatott elektronikus levelet;

– amennyiben a Bíróságnak nem áll módjában érdemben határozni, utalja vissza az ügyet a Törvényszék elé a megsemmisítés iránti keresetről való határozathozatal érdekében; és

– az EKB-t kötelezze az összes költség viselésére.

53. Az EKB azt kéri, hogy a Bíróság:

– a fellebbezést részben mint elfogadhatatlant és részben mint megalapozatlant utasítsa el;

– másodlagosan, a fellebbezést teljes egészében mint megalapozatlant utasítsa el; és

– mindenesetre a fellebbezőt kötelezze az összes költség viselésére.

54. A Bíróság Hivatalához 2022. április 12-én benyújtott beadványában a fellebbező előterjesztette fellebbezését a C-256/22. P. sz. ügyben.

55. A fellebbező azt kéri, hogy a Bíróság:

– helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet;

– semmisítse meg az EKB vitatott határozatát;

– amennyiben a Bíróságnak nem áll módjában érdemben határozni, utalja vissza az ügyet a Törvényszék elé a megsemmisítés iránti keresetről való határozathozatal érdekében; és

– az EKB-t kötelezze az összes költség viselésére.

56. Az EKB azt kéri, hogy a Bíróság:

– a fellebbezést részben mint elfogadhatatlant és részben mint megalapozatlant utasítsa el;

– másodlagosan, a fellebbezést teljes egészében mint megalapozatlant utasítsa el; és

[19] A megtámadott ítélet 242–252. pontja.

– mindenesetre a fellebbezőt kötelezze az összes költség viselésére.

57. 2022. december 13-án a Bíróság felhívta a feleket, hogy írásban válaszoljanak bizonyos kérdésekre, aminek a felek a meghatározott határidőn belül eleget tettek. A Bíróság eltekintett a szóbeli tárgyalás megtartásától.

V. Értékelés

58. Először együtt foglalkozom a fellebbező hatékony jogi képviseletével és védelemhez való jogának gyakorlásával kapcsolatban a C-750/21. P. és C-256/22. P. sz. ügyekben felhozott kifogásokkal (A. pont). Ezt követően rátérek az EKB felügyeleti hatásköreinek terjedelmével kapcsolatban felhozott és az egyéb kifogásokra (B. pont).

A. A védelemhez való jog hatékony gyakorlása az engedély visszavonására irányuló többszakaszos közigazgatási eljárásban

1. Előzetes észrevételek

59. Mindkét fellebbezés két alapvető, egymással szorosan összefüggő jogkérdést érint.

60. Egyrészt meg kell vizsgálni, hogy a fellebbező hatékonyan tudott-e védekezni az engedélyének visszavonásához vezető többszakaszos közigazgatási eljárásban, és hogy a nemzeti bíróságok vagy az uniós bíróságok rendelkeznek-e hatáskörrel a védelemhez való jog tiszteletben tartásának felülvizsgálatára, és e tekintetben kell-e biztosítaniuk hatékony jogvédelmet. A Törvényszék ugyanis azt a következtetést vonta le a Berlusconi ítéletből, hogy az e jog tiszteletben tartásáért való felelősség az MFSA és a máltai bíróságok kizárólagos hatáskörébe tartozik, ami a fellebbező szerint téves jogalkalmazáson alapul.

61. Másrészt meg kell vizsgálni, hogy milyen feltételek mellett kell biztosítani az ilyen jogi védelmet, különösen hogy az kizárólag a fellebbező által megbízott jogi tanácsadó útján valósulhat-e meg. A máltai jog alapján ugyanis a fellebbezőt a közigazgatási eljárás egésze során kiegészítő jelleggel az MFSA által kinevezett illetékes személy is képviselte. Kezdetben az EKB egyenesen csak e személyt ismerte el a fellebbezőnek a 468/2014 rendelet 27. cikkének (1) bekezdése értelmében vett képviselőjeként és kapcsolattartóként. Az EKB csak később kommunikált a fellebbező jogi tanácsadójával is, küldte meg számára vitatott határozatának tervezetét, és biztosított számára iratbetekintést. Az e „kettős képviselettel” kapcsolatos problémák abban nyilvánultak meg, hogy az illetékes személy nem engedélyezett hozzáférést a jogi tanácsadó számára a fellebbező helyiségeihez és az azokban található információkhoz és bizonyítékokhoz, és megtagadta, hogy pénzeszközöket bocsásson rendelkezésre a jogi tanácsadó ügyvédi tiszteletdíjának kifizetéséhez.

62. Legalábbis közvetve ezek a problémák képezték a T-687/18. sz. ügyben[20] és a C-701/19. P. sz. ügyben[21] jogerősen lezárt eljárások tárgyát is (lásd a fenti 33. pontot). Ezen eljárásokban a fellebbező az EKB 2018. szeptember 10-i elektronikus levelét támadta meg, amelyben az EKB felhívta a fellebbezőt, hogy az engedélye visszavonására irányuló közigazgatási

[20] 2019. július 10-i Pilatus Bank kontra EKB végzés (T-687/18, nem tették közzé, EU:T:2019:542).

[21] 2021. február 4-i Pilatus Bank kontra EKB végzés (C-701/19 P, nem tették közzé, EU:C:2021:99).

eljárás keretében minden levelet az illetékes személyen keresztül vagy annak jóváhagyásával küldjön meg számára. A fellebbezőnek azonban mind a keresetét, mind pedig a fellebbezését elutasították. Más, hasonló tényállású ügyekben szintén felmerült a védelemhez való jog sérelmének kérdése, amely azonban érdemben nyitva maradt,[22] és így annak alapvető tisztázása szükségesnek tűnik.

63. A C-750/21. P. sz. ügyben a fellebbező többek között azt kifogásolja, hogy sikertelenül kérte először az MFSA-tól, majd az EKB-tól, hogy utasítsák az illetékes személyt jogi tanácsadója tiszteletdíj-számláinak a bank pénzeszközeiből történő kiegyenlítésére. Az első jogalap hatodik kifogásával a fellebbező ezenkívül lényegében azt rója fel a Törvényszéknek, hogy nem vette figyelembe, hogy az EKB először nem fogadta el az említett jogi tanácsadó általi jogi képviseletét. Ellenkezőleg, az EKB ragaszkodott ahhoz, hogy csak az illetékes személy képviselje, ezt követően pedig figyelmen kívül hagyta, hogy jogi tanácsadója a bank helyiségeihez való hozzáférés hiányában nem tudott hatékony jogi védelmet nyújtani. Második jogalapjával a fellebbező többek között arra hivatkozik, hogy a Törvényszék megakadályozta, hogy közvetlenül az uniós bíróságokhoz forduljon. Ennek során figyelmen kívül hagyta a 2019. november 5-i EKB és társai kontra Trasta Komercbanka és társai ítéletben[23] (a továbbiakban: Trasta Komercbanka ítélet) elismert hatékony jogvédelemhez való jogát.

64. A C-256/22. P. sz. ügyben a fellebbező az első és a negyedik jogalap keretében lényegében azt kifogásolja, hogy a Törvényszék nem vette figyelembe sem a Trasta Komercbanka ítéletből eredő követelményeket, sem azt a körülményt, hogy mind az engedélye visszavonására irányuló közigazgatási eljárásban, mind annak lezárását követően meg volt fosztva a hatékony jogi képviselettől és védelemtől. Jogi tanácsadója különösen nem férhetett hozzá az e szempontból fontos, többek között az informatikai rendszerében és a bank helyiségeiben található dokumentumokhoz, információkhoz és bizonyítékokhoz.[24] Ezenfelül csak az illetékes személyt értesítették szabályszerűen az EKB vitatott határozatáról, a fellebbezőt azonban nem.

65. Erre tekintettel meg kell vizsgálni, hogy a Törvényszék különösen a megtámadott ítélet 242–252. pontjában tévesen alkalmazta-e a jogot.

66. Egyrészt felmerül a kérdés, hogy a Törvényszék megállapíthatta-e, hogy a fellebbező védelemhez való jogának az EKB vitatott határozatának meghozatalához vezető többszakaszos közigazgatási eljárásban történt esetleges megsértése nem volt betudható az EKB-nak, és nem valósult meg a hatékony jogvédelemhez való jog megsértése, mert a vitatott aktusok nem az EKB, hanem az MFSA és a máltai bíróságok felelősségi körébe tartoztak (lásd a lenti 69–76. pontot).

67. Másrészt meg kell vizsgálni azt az ezzel szorosan összefüggő kérdést, hogy a Törvényszék figyelmen kívül hagyta-e, hogy a fellebbező közigazgatási eljárásbeli és Törvényszék előtti hatékony jogi védelme kizárólag az általa megbízott jogi tanácsadón keresztül valósulhat meg. Ez a helyzet akkor, ha az illetékes személy képviseleti jogkörének párhuzamos gyakorlása alkalmas volt arra, hogy érdekellentétek miatt meghiúsítsa a védekezést (lásd a lenti 77–85. pontot).

[22] Lásd a 2022. szeptember 15-i PNB Banka kontra EKB ítélet (C-326/21 P, nem tették közzé, EU:C:2022:693) és a jogerős 2021. november 8-i Satabank kontra EKB végzés (T-494/20, nem tették közzé, EU:T:2021:797) alapjául szolgáló hasonló tényállásokat.

[23] C-663/17 P, C-665/17 P és C-669/17 P, EU:C:2019:923, 54. és azt követő pontok.

[24] Lásd még a 2022. szeptember 15-i PNB Banka kontra EKB ítélet (C-326/21 P, nem tették közzé, EU:C:2022:693) és a jogerős 2021. november 8-i Satabank kontra EKB végzés (T-494/20, nem tették közzé, EU:T:2021:797) alapjául szolgáló hasonló tényállásokat.

2. A védelemhez való jog és a hatékony jogvédelem többszakaszos közigazgatási eljárásban történő megsértésének betudása

68. A Törvényszék által különösen a megtámadott ítélet 242–252. pontjában tett megállapítások véleményem szerint nem egyeztethetők össze a nemzeti hatóságoknak és az EKB-nak az egységes felügyeleti mechanizmus végrehajtása során történő ellenőrzésére vonatkozó bírósági hatásköröknek az ítélkezési gyakorlatban elismert megosztásával. A Berlusconi ítélet [25] szerint ez a hatáskörmegosztás az EUMSZ 263. cikkből következik, amely szerint az uniós bíróságok kizárólagos hatáskörrel rendelkeznek az uniós intézmények – közöttük az EKB – által elfogadott aktusok jogszerűségének vizsgálatára (a) pont). Ez a bírósági hatáskörmegosztás azt feltételezi, hogy a védelemhez való jog nemzeti hatóságok általi esetleges megsértése betudható az EKB-nak, és az csak az EKB vitatott határozatával együtt vizsgálható az uniós bíróságok előtt (b) pont). Végül megvizsgálom a C-256/22. P. sz. ügyben a megtámadott ítéletben, a C-750/21. P. sz. ügyben pedig a megtámadott végzésben a Törvényszék által tett egyes megállapítások jogszerűségét (c) pont).

a) A Bíróság kizárólagos hatásköre

69. Az egységes felügyeleti mechanizmusnak a nemzeti hatóságok és az EKB részvételével történő végrehajtására irányuló aktusokkal szembeni hatékony jogvédelem biztosítására csak az uniós bíróságok útján kerülhet sor. [26] Az uniós bíróságok kizárólagos hatásköre az érintett nemzeti hatóságok bizonyos olyan előkészítő aktusai vagy javaslatai jogszerűségének (járulékos) felülvizsgálatát is magában foglalja, amelyek hatást gyakorolhatnak az EKB végleges határozatának tartalmára. [27] Ebből szükségszerűen következik, hogy a védelemhez való jog e hatóságok vagy az EKB által ilyen közigazgatási eljárásokban történő esetleges megsértése szintén az uniós bíróságok kizárólagos felülvizsgálati hatáskörébe tartozik. Ez annál is inkább így van, mivel a Charta 51. cikkének (1) bekezdése szerint a nemzeti hatóságok kötelesek az 1024/2013 rendelet végrehajtása során tiszteletben tartani a Chartában foglalt alapvető eljárási jogokat. [28]

70. A nemzeti hatóságok és az EKB részvételével lefolytatott többszakaszos közigazgatási eljárás jogszerűsége ezért az uniós bíróságok általi *egyetlen* bírósági felülvizsgálatot igényel, mégpedig csak azt követően, ha az EKB már meghozta az eljárást befejező határozatát. Ez az egyedüli határozat, amely kötelező joghatásokat vált ki abban az értelemben, hogy jelentősen módosítja a felperes jogi helyzetét. [29]

[25] 2018. december 19-i Berlusconi és Fininvest ítélet (C-219/17, EU:C:2018:1023, 42. és azt követő pontok).

[26] 2018. december 19-i Berlusconi és Fininvest ítélet (C-219/17, EU:C:2018:1023, 42. és azt követő pontok). Az alapproblematika részletes bemutatását illetően lásd: Campos Sánchez-Bordona főtanácsnok Berlusconi és Fininvest ügyre vonatkozó indítványa (C-219/17, EU:C:2018:502, 57. és azt követő pontok, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[27] 2018. december 19-i Berlusconi és Fininvest ítélet (C-219/17, EU:C:2018:1023, 42–44., 49. és 50. pont).

[28] Lásd: 2013. szeptember 10-i G. és R. ítélet (C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, 35. pont); 2015. december 17-i WebMindLicenses ítélet (C-419/14, EU:C:2015:832, 66. és azt követő pontok); 2017. július 26-i Sacko ítélet (C-348/16, EU:C:2017:591, 33. pont); 2017. november 9-i Ispas ítélet (C-298/16, EU:C:2017:843, 26. és azt követő pontok); 2018. szeptember 13-i UBS Europe és társai ítélet (C-358/16, EU:C:2018:715, 59. és azt követő pontok). A 2015. december 17-i WebMindLicenses ítéletből (C-419/14, EU:C:2015:832, 83. és 84. pont) ezenkívül az következik, hogy a nemzeti hatóságoknak, amelyekre nem vonatkozik a Charta 41. cikke, tiszteletben kell tartaniuk a védelemhez való jogot mint az uniós jog általános jogelvét.

[29] 2018. december 19-i Berlusconi és Fininvest ítélet (C-219/17, EU:C:2018:1023, 47. és azt követő pontok, különösen a 49. pont).

b) Az előkészítő nemzeti aktusok EKB-nak való betudása

71. Mivel az EKB a hitelintézetre nézve hátrányos intézkedéssel zárja le a közigazgatási eljárást, amely csak az uniós bíróságok előtt támadható meg, különleges felelősséggel tartozik ezen eljárás megfelelő lefolytatásáért. Egyrészt maga is köteles tiszteletben tartani az eljárási garanciákat. Másrészt biztosítania kell, hogy a végleges intézkedést előkészítő aktusokat elfogadó nemzeti hatóságok is tiszteletben tartsák e garanciákat.

72. A nemzeti hatóságok (előkészítő) aktusainak esetleges jogellenessége, például a védelemhez való jog megsértése ezért „lerontja" az EKB vitatott határozatát, és azt az EKB-nak kell betudni.[30] Ez a lerontás megfelel annak az elvnek, hogy az önállóan nem megtámadható végrehajtási vagy előkészítő aktusok legalább a közigazgatási eljárást lezáró határozattal együtt felülvizsgálhatók jogszerűségük szempontjából, és az eljárást lezáró határozat megsemmisítéséhez vezethetnek.[31] Az engedély visszavonására irányuló többszakaszos közigazgatási eljárásban ez az elv azt a körülményt is figyelembe veszi, hogy az eljárást lezáró határozat tekintetében a meghallgatáshoz való jog biztosításáért kizárólag az EKB a felelős.

73. A Törvényszék a múltban tiszteletben tartotta ezt az elvet,[32] a megtámadott ítéletben azonban eltér attól.

c) Téves jogalkalmazás a megtámadott ítéletben és hatékony jogi védelem a bank jogi tanácsadója által

74. A fenti 69–73. pontban kifejtett előfeltevések alapján a Törvényszék által a megtámadott ítélet 242–252. pontjában tett megállapítások több tekintetben is téves jogalkalmazáson alapulnak.

75. Először is, a Törvényszék a megtámadott ítélet 242–244. és 249. pontjában tévesen állapította meg, hogy bizonyos – a máltai jog alapján az illetékes személy kinevezéséről elfogadott irányelven alapulókhoz hasonló – körülmények vagy aktusok *nem* minősülnek az EKB vitatott határozata Berlusconi ítélet[33] értelmében vett előkészítő aktusainak, amelyek e határozat jogellenességét okozhatják. Amint azt ugyanis a jelen indítvány 69–73. pontjában kifejtettem, és amint azt a

[30] Campos Sánchez-Bordona főtanácsnok a Berlusconi és Fininvest ügyre vonatkozó indítványában (C-219/17, EU:C:2018:502, 112. pont) ennek megfelelően megkövetelte, hogy a hatékony jogorvoslathoz való jog védelme érdekében az uniós bíróságok tisztázzák, hogy a nemzeti hatóság előkészítő aktusait, amelyek tartalmát később az EKB átvette, olyan semmisségi hibák jellemezték-e, amelyek *végérvényesen lerontották* az egész eljárást.

[31] Állandó ítélkezési gyakorlat az 1981. november 11-i IBM kontra Bizottság ítélet (60/81, EU:C:1981:264, 12. pont) óta; lásd csak: 2021. április 22-i thyssenkrupp Electrical Steel és thyssenkrupp Electrical Steel Ugo kontra Bizottság ítélet (C-572/18 P, EU:C:2021:317, 50. pont).

[32] Lásd: 1994. december 6-i Lisrestal és társai kontra Bizottság ítélet (T-450/93, EU:T:1994:290, 49–51. pont); 1997. június 19-i Air Inter kontra Bizottság ítélet (T-260/94, EU:T:1997:89, 65. pont). Lásd még: 1996. október 24-i Bizottság kontra Lisrestal és társai ítélet (C-32/95 P, EU:C:1996:402, 28. és azt követő pontok). Különösen egyértelműen a Vámkódex végrehajtására irányuló többszakaszos eljárást illetően: 1995. november 9-i France-Aviation kontra Bizottság ítélet (T-346/94, EU:T:1995:187, 30. pont): „[…] hogy a felperes meghallgatáshoz való jogát [ilyen] eljárásban […] elsősorban az érintett és a tagállami közigazgatási szervvel való kapcsolatában kell biztosítani. A 2454/93 rendelet csak egyrészt az érintett és a közigazgatási szerv, másrészt a közigazgatási szerv és a Bizottság közötti kapcsolatot szabályozza. A szabályozás ugyan nem rendelkezik az érintett és a Bizottság szervezeti egységei közötti közvetlen kapcsolatfelvételről, de ez nem feltétlenül jelenti azt, hogy egy visszatérítés iránti kérelemmel kapcsolatos határozathozatal során a Bizottságnak meg kell elégednie azokkal az adatokkal, amelyeket a tagállami közigazgatási szerv továbbított részére. Ezzel kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy a 2454/93 rendelet 905. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy a Bizottság az érintett tagállamtól további adatok szolgáltatását kérheti. Meg kell vizsgálni, hogy ez esetben a felperes meghallgatáshoz való jogának biztosítása érdekében a Bizottságnak kellett-e volna kérnie további adatok szolgáltatását annak érdekében, hogy biztosítsa a felperes meghallgatásához való jogának tiszteletben tartását, oly módon, hogy a felperes további információval látja el a francia közigazgatási szervet, amelyet az továbbít a Bizottságnak." Lásd ezzel kapcsolatban: Nehl, H. P., *Principles of Administrative Procedure in EC Law*, Hart Publishing, Oxford, 1999, 88–91. o.; Eckes, C./Mendes, J., „The Right to be Heard in Composite Administrative Procedure: Lost in Between Protection?", *European Law Review* 36 (2011), 651. és azt követő oldalak.

[33] 2018. december 19-i Berlusconi és Fininvest ítélet (C-219/17, EU:C:2018:1023, 44. pont).

Bíróság a fent említett ítéletben és a Trasta Komercbanka ítéletben[34] bemutatta, az ilyen körülmények vagy aktusok sérthetik az érintett védelemhez való jogát és hatékony jogvédelemhez való jogát.[35] Amint azt a jelen indítvány 102. és azt követő pontjaiban bemutatom, ezen aktusok sem nem kötik jogilag az EKB-t, sem nem támadhatók meg a tagállami bíróságok előtt az 1992. december 3-i Oleificio Borelli kontra Bizottság ítéletben[36] elismert elvek alapján. Azokat ezért az EKB-nak kell betudni. Csak így biztosított az uniós jog szerinti alapvető eljárási jogok szükséges tiszteletben tartása, valamint a szükséges egységes és hatékony jogvédelem az uniós bíróságok előtt.

76. Másodszor, a megtámadott ítélet 245–248. pontjában kifejtettekkel ellentétben az EKB-nak biztosítania kellett, hogy a fellebbező hatékonyan gyakorolhassa a meghallgatáshoz való jogát (lásd a fenti 69–73. pontot). A 468/2014 rendelet 31. és 32. cikke rögzíti ezt a jogot és az EKB előtti eljárásban történő iratbetekintéshez való jogot. Amint az különösen az 1024/2013 rendelet 6. cikkének (1) bekezdéséből, valamint 9. cikke (1) bekezdésének második és harmadik albekezdéséből kitűnik, az EKB az őt a nemzeti hatóságokkal szemben megillető általános felügyeleti és utasítási hatásköre alapján hatást is tudott volna gyakorolni az MFSA-ra. E hatóságot ezért rábírhatta volna arra, hogy a fellebbező hatékony jogi védelme érdekében tegye lehetővé a fellebbező számára a pénzeszközeivel való rendelkezést és a releváns dokumentumokhoz és információkhoz való hozzáférést. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az EKB-t erre vonatkozó, önállóan érvényesíthető kötelezettség is terhelte volna. Ezzel nyomban részletesen foglalkozom a 88–93. pontban.

77. Harmadszor, az a megtámadott ítélet 250. pontjában szereplő megállapítás is téves jogalkalmazáson alapul, hogy a fellebbező feladata, hogy a nemzeti eljárási cselekmények jogellenességét a tagállami bíróságok előtt kifogásolja, és kieszközölje annak a Bíróság előtti előzetes döntéshozatali eljárás útján történő tisztázását, hogy e cselekmények összeegyeztethetők-e a hatékony bírói jogvédelem uniós jogi garanciájával. Az ellentétes ugyanis a jelen indítvány 69–73. pontjában bemutatott bírósági hatáskörmegosztással.

78. Végül a Törvényszék a tizedik jogalapnak a megtámadott ítélet 242. és azt követő pontjaiban elvégzett értékelése során tévesen alkalmazta a jogot, amikor nem kifogásolta az EKB-nak a fellebbező „kettős képviseletével” kapcsolatos jogi álláspontját. Eszerint a máltai jog és a 468/2014 rendelet 27. cikkének (1) bekezdése állítólag lehetővé teszi, hogy a bankot az engedély visszavonására irányuló eljárásban mind az illetékes személy, mind a szervei által megbízott jogi tanácsadó képviselje, sőt, az előbbi személy általi jogi képviselet az elsődleges. Ez azt eredményezte, hogy a jogi tanácsadó részben csak korlátozottan vagy késedelmesen gyakorolhatta a fellebbező védelemhez való jogát (lásd már a 61. pontot).

79. Az ilyen helyzet azonban olyan érdekellentéteket rejt, amelyek sérthetik az érintett bank hatékony jogi védelemhez és hatékony jogvédelemhez való jogát.[37] Az illetékes személy ugyanis nem annyira e bank érdekeit, mint inkább a banknak az engedélye esetleges visszavonásáig történő irányításához fűződő közérdeket képviseli. Az illetékes személy ezenkívül közel áll az

[34] 2019. november 5-i EKB és társai kontra Trasta Komercbanka és társai ítélet (C-663/17 P, C-665/17 P és C-669/17 P, EU:C:2019:923, 70. és azt követő pontok).

[35] Lásd még: az EKB és társai kontra Trasta Komercbanka és társai egyesített ügyekre vonatkozó indítványom (C-663/17 P, C-665/17 P és C-669/17 P, EU:C:2019:323, 48., 52. és 99. pont).

[36] C-97/91, EU:C:1992:491, 9–13. pont.

[37] A jogi tanácsadó meghatalmazását visszavonó felszámoló és a bíróság által kirendelt vagyonfelügyelő cselekményei esetében fennálló hasonló érdekellentétekkel kapcsolatban lásd: 2019. november 5-i EKB és társai kontra Trasta Komercbanka és társai ítélet (C-663/17 P, C-665/17 P és C-669/17 P, EU:C:2019:923, 54. és azt követő pontok); 2022. szeptember 15-i PNB Banka kontra EKB ítélet (C-326/21 P, nem tették közzé, EU:C:2022:693, 39–43. és 56–58. pont).

illetékes nemzeti felügyeleti hatóságokhoz, amelyek elrendelték kinevezését, és előkészítették az engedély visszavonására irányuló eljárást. A fellebbező védelemhez való jogának a C-256/22. P. sz. ügyben előterjesztett negyedik jogalapban kifogásolt korlátozása ilyen érdekellentét eredménye. A fellebbező jogi tanácsadója ugyanis a máltai jogszabályok alapján és az illetékes személy vonakodása miatt nem férhetett hozzá a bank releváns információkat és bizonyítékokat tartalmazó helyiségeihez és adathordozóihoz, valamint a fellebbező védelemhez való jogának hatékony gyakorlásához számára szükséges pénzeszközökhöz.

80. A máltai jogot és a 468/2014 rendelet 27. cikkének (1) bekezdését ezért a Charta 41., 47. és 48. cikkére tekintettel [38] úgy kell értelmezni, hogy a bank által megbízott jogi tanácsadónak képesnek kell lennie arra, hogy hatékonyan megvédje a bank jogait és érdekeit az engedély visszavonására irányuló eljárásban és az uniós bíróságok előtt. Ez egyébként összhangban áll a feleknek az általuk a Bíróság írásbeli kérdéseire adott válaszokban – a máltai jogi helyzetre és ítélkezési gyakorlatra is hivatkozva – közölt, immár egybehangzó álláspontjával.

81. Az EKB-nak következésképpen a 468/2014 rendelet 27. cikkének (1) bekezdése értelmében vett teljes jogú jogi képviselőként kell elismernie az érintett bank jogi tanácsadóját. Ez különösen így van az általa lefolytatott eljárás döntő szakaszában. Bár a jelen esetben nem sokkal vitatott határozatának meghozatala előtt így tett, [39] kezdetben azonban nem.

82. Ez a következtetés összhangban áll a máltai fellebbviteli bíróság 2018. november 5-i ítéletével. [40] Ezen ítélet szerint csak a bank ügyvezetése és az ezzel kapcsolatos jogügyleti vagy bírósági képviseleti jogkör van fenntartva az illetékes személy számára, például szerződéses jogviták lefolytatására. Az illetékes személy nem láthatja el viszont a bank jogi képviseletét olyan eljárásban, amely a bank engedélyének az EKB általi visszavonásához vezethet, vagy nem indíthat keresetet az MFSA bizonyos ideiglenes intézkedéseivel szemben.

83. Ez az értelmezés összeegyeztethető a Charta 47. cikkének követelményeivel és a védelemhez való jog hatékony védelmének követelményével. Az a jogi védelmet e tekintetben kizárólag a bank által megbízott jogi tanácsadónak tartja fenn. Ez magában foglalja az engedély visszavonásával szemben az uniós bíróságok előtti keresetindítást.

84. Csak az ilyen pontosan körülhatárolt, egyrészt az illetékes személyt megillető, másrészt az érintett bank által megbízott jogi tanácsadót megillető, egymást kiegészítő képviseleti jogkör alkalmas ugyanis az érdekellentétek, és ezáltal e bank védelemhez való joga és a Charta 47. cikkének első bekezdéséből eredő hatékony jogvédelemhez való joga sérelmének elkerülésére. Ellenkező esetben akár annak veszélye is fennállna, hogy a bank nevében egymásnak ellentmondó eljárási és perbeli cselekményekre kerül sor.

85. Következésképpen kizárólag a bank hatáskörrel rendelkező szervei által a 468/2014 rendelet 27. cikkének (1) bekezdésével összhangban megbízott jogi tanácsadó jogosult a bank érdekeit és jogait képviselni az EKB előtt az engedély visszavonásával kapcsolatban folyamatban lévő eljárásban. Ezért képesnek kell lennie a bank védelemhez való jogának hatékony gyakorlására.

[38] Lásd az ítélkezési gyakorlatra való hivatkozásokat a fenti 28. lábjegyzetben.

[39] Így a Törvényszék a C-256/22. P. sz. ügyben megtámadott ítélet 239–241. pontjában véleményem szerint helyesen állapította meg, hogy a fellebbezőnek megfelelő lehetőséget biztosítottak arra, hogy megtegye észrevételeit az engedélye visszavonásáról szóló határozat tervezetével kapcsolatban, és betekintsen az eljárás irataiba. Ezt nem vitatja a fellebbező a C-256/22. P. sz. ügyben.

[40] Lásd még a megtámadott végzés 3. pontját.

3. Közbenső következtetés

a) C-256/22. P. sz. ügy

86. A fenti megfontolásokból következik, hogy a C-256/22. P. sz. ügyben előterjesztett negyedik jogalap megalapozott. A megtámadott ítéletet hatályon kívül kell helyezni annyiban, amennyiben a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot a tizedik jogalap második részének értékelése és elutasítása során. Ez a rész a védelemhez való jog és különösen a meghallgatáshoz való jog megsértésére vonatkozott. Ez azon alapult, hogy a fellebbező a közigazgatási eljárás során nem férte hozzá az informatikai rendszerében található dokumentumokhoz és információkhoz, valamint az ügyvédi tiszteletdíj kifizetése céljából a pénzeszközeihez.

87. Amennyiben azonban a fellebbező az első jogalapban is alapvető eljárási jogainak megsértését kifogásolja azzal az indokkal, hogy nem értesítették szabályszerűen az EKB vitatott határozatáról, ezt a kifogást megalapozatlannak tartom. Ezt a 100. és 101. pontban fejtem ki részletesebben.

b) C-750/21. P. sz. ügy

88. A C-750/21. P. sz. ügyben mindazonáltal véleményem szerint sem az első jogalap hatodik kifogása (a fellebbező védelemhez való joga jogi tanácsadója általi hatékony gyakorlásának akadályozása), sem a második jogalap (a hatékony jogvédelemhez való jog figyelmen kívül hagyása) nem megalapozott (lásd a fenti 63. pontot).

89. Ezen ügyben ugyanis a fellebbező nem tudta bizonyítani, hogy az EKB megsértette a fellebbező védelemhez való jogát azzal, hogy kezdetben csak az illetékes személyt ismerte el jogi képviselőjeként, és később[41] elmulasztotta e személyt arra utasítani, hogy egyenlítse ki a fellebbező jogi tanácsadójának tiszteletdíj-követeléseit.

90. Egyrészt a felek között immár nem vitatott (lásd a fenti 78. és 80. pontot), hogy az EKB a fellebbező jogainak az engedély visszavonására irányuló eljárásban történő védelmét ellátó képviselőként ismerte el a fellebbező jogi tanácsadóját. Amint azt a Törvényszék a C-256/22. P. sz. ügyben megtámadott ítélet 239–241. pontjában helyesen megállapította, és a fellebbező már nem vitatja, az EKB hozzáférést biztosított a fellebbező számára az eljárás irataihoz, és megfelelő lehetőséget biztosított számára arra, hogy megtegye észrevételeit az engedélye visszavonásáról szóló határozat tervezetével kapcsolatban.

91. Másrészt nem állapítható meg olyan jogalap, amely felhatalmazta vagy kötelezte volna az EKB-t arra, hogy az illetékes személyt még az engedély visszavonására irányuló eljárás lezárását követően is a fellebbező jogi tanácsadója tiszteletdíj-számláinak kiegyenlítésére utasítsa. Az 1024/2013 rendelet hatálya alá tartozó területen az EKB-t nem terheli – a Bíróság által az EUSZ 17. cikk (1) bekezdéséből az Európai Bizottság tekintetében a gazdaság- és monetáris politika területén levezetetthez hasonló – *általános* felügyeleti vagy monitorozási kötelezettség az

[41] Mégpedig az EKB C-256/22. P. sz. ügyben vitatott határozatának meghozatalát követően.

uniós jog szerinti alapvető eljárási jogok tiszteletben tartása tekintetében.[42] Ennek megfelelően az említett rendelet nem tartalmaz az EKB-t terhelő, az érintett bank által *önállóan érvényesíthető* jogi kötelezettségeket a nemzeti hatóságok ilyen jellegű utasítására vonatkozóan.[43]

92. Ez a következtetés nem áll ellentétben azzal, hogy az érintett bank védelemhez való jogának az illetékes nemzeti hatóságok által az engedély visszavonására irányuló eljárásban történő korlátozása betudható az EKB-nak, és leronthatja, valamint jogellenessé teheti annak végleges határozatát (lásd a fenti 69–73. pontot). Az előkészítő eljárási cselekmények – ideértve azokat is, amelyek a védelemhez való jog hatékony gyakorlását hivatottak biztosítani – főszabály szerint ugyanis nem támadhatók meg *önállóan* az uniós bíróságok előtt.[44] Ellenkezőleg, azok jogellenessége csak a közigazgatási eljárást lezáró határozat jogellenességével együtt kifogásolható.[45] Ezen túlmenően vitatott határozatának meghozatalát *követően* már nem tekinthető előkészítő aktusnak a beavatkozás EKB általi vitatott megtagadása.

93. Következésképpen a C-750/21. P. sz. ügyben előterjesztett első jogalap hatodik kifogását és az ugyanezen ügyben előterjesztett második jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani.

B. Az EKB felügyeleti hatásköreinek terjedelme

94. A következőkben azokat a két fellebbezésben szereplő különböző jogalapokat és kifogásokat vizsgálom meg, amelyek az EKB felügyeleti hatásköreinek terjedelmére vonatkoznak. Először a C-256/22. P. sz. ügyben előterjesztett első jogalapot vizsgálom meg, különösen azt a kérdést, hogy a Törvényszéknek meg kellett volna-e állapítania, hogy az EKB megsértette az 1024/2013 rendelet 14. cikkének (5) bekezdését (1. pont). Ezt követően a második jogalappal foglalkozom, amely szerint a Törvényszék tévesen értelmezte a 2013/36 irányelv 23. cikkének (1) bekezdése szerinti jóhírnév fogalmát (2. pont). A harmadik jogalap rövid vizsgálatát (3. pont) követően a C-750/21. P. sz. ügyben előterjesztett első jogalappal foglalkozom, amely az EKB-t az egységes felügyeleti mechanizmus keretében megillető hatáskör terjedelmére vonatkozik (4. pont).

1. A C-256/22. P. sz. ügyben előterjesztett első jogalap: az 1024/2013 rendelet 14. cikke (5) bekezdésének megsértése

95. A C-256/22. P. sz. ügyben előterjesztett első jogalappal a fellebbező az első kereseti jogalap elutasítását kifogásolja. Arra hivatkozik, hogy a Törvényszék megsértette az engedély visszavonása tekintetében az 1024/2013 rendelet 14. cikkének (5) bekezdésében szabályozott hatáskörmegosztást, valamint a Charta 41. cikke szerinti megfelelő ügyintézéshez való jogot. A fellebbező az első kereseti jogalapban azzal érvelt, hogy az EKB egyrészt az 1024/2013 rendelet 6. cikke (5) bekezdésének c) pontjából eredő átfogó felvigyázási kötelezettségét megsértve nem akadályozta meg, hogy az MFSA bármely szabályos eljárás nélkül *de facto* már a 2018. március 21-i és 22-i irányelvekkel visszavonja az engedélyt a fellebbezőtől. Ezen irányelvek egyrészt a

[42] 2016. szeptember 20-i Ledra Advertising és társai kontra Bizottság és EKB ítélet (C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, 57–59. pont); 2020. december 16-i Tanács és társai kontra K. Chrysostomides & Co. és társai ítélet (C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P és C-604/18 P, EU:C:2020:1028, 96. pont).

[43] 2022. szeptember 15-i PNB Banka kontra EKB ítélet (C-326/21 P, nem tették közzé, EU:C:2022:693, 56–58. pont) az EKB olyan levelével szemben benyújtott megsemmisítés iránti kereset elfogadhatatlanságát illetően, amellyel az EKB megtagadta, hogy megfelelő utasítást adjon.

[44] Szintén elutasítóan: 2021. február 4-i Pilatus Bank kontra EKB végzés (C-701/19 P, nem tették közzé, EU:C:2021:99, 33–38. pont).

[45] Lásd: 1981. november 11-i IBM kontra Bizottság ítélet (60/81, EU:C:1981:264, 12. pont); 2011. október 13-i Deutsche Post és Németország kontra Bizottság ítélet (C-463/10 P és C-475/10 P, EU:C:2011:656, 50–53. pont); 2021. május 6-i ABLV Bank és társai kontra EKB ítélet (C-551/19 P és C-552/19 P, EU:C:2021:369, 39. pont).

szavazati jogok visszavonását vagy felfüggesztését, másrészt a banki tranzakciók engedélyezésére vonatkozó moratóriumot, harmadrészt pedig az illetékes személy kinevezését eredményezték. Az EKB másrészt a vitatott határozatában ennek jóváhagyására szorítkozott.

96. Indokolásként a fellebbező értelemszerűen kifejti, hogy a Törvényszék tévesen értelmezte az egységes felügyeleti mechanizmus jogi természetét és joghatásait, amikor megtagadta, hogy az EKB-nak átfogó felelősséget tulajdonítson annak működéséért, beleértve az illetékes nemzeti hatóságok cselekményeit is. Ez akkor is így van, ha kevésbé jelentős hitelintézetek felügyeletéről van szó. Ezzel összefüggésben a fellebbező több konkrét kifogást fogalmaz meg, többek között az 1024/2013 rendelet 4. cikke (5) bekezdésének és 6. cikke (5) bekezdése c) pontjának, az előkészítő aktus fogalmának és a Berlusconi ítélet jelentésének téves értelmezését.

97. A fellebbező ezenfelül ebben az összefüggésben azt is kifogásolja, hogy a közigazgatási eljárásban megfosztották a hatékony jogi védelemtől, mivel az EKB kezdetben csak az illetékes személyt ismerte el jogi képviselőjeként. Különösen nem értesítették szabályszerűen az EKB vitatott határozatáról. Az EKB először csak az illetékes személynek kézbesítette e határozatot, mivel abból indult ki, hogy egyedül e személy jogosult a fellebbezőt képviselni. Ez utóbbi csak az illetékes személy kifejezett jóváhagyását követően kapta meg a határozatot. E határozat ezért már e formai hiányosság miatt is jogellenes, ha nem egyenesen kezdettől fogva semmis.

98. A megtámadott ítélet 41–57. pontjában a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy nem valósult meg az 1024/2013 rendelet 14. cikke (5) bekezdésének és a Charta 41. cikke szerinti megfelelő ügyintézéshez való jog megsértése, és elutasította az első jogalapot. [46]

99. Először a megfelelő ügyintézéshez való jog állítólagos megsértésével foglalkozom.

100. Az általa keltett benyomással ellentétben a fellebbező a Törvényszék elé terjesztett első jogalap keretében nem kifogásolta, hogy megfosztották a jogi tanácsadója általi hatékony jogi védelemtől. Ez csak a tizedik jogalap tárgya volt. Ezzel szemben az első jogalapban a fellebbező csak általánosan a Charta 41. cikkének megsértésére hivatkozott. Amint arra az EKB helyesen rámutat, a fellebbező az első jogalapban azt sem kifogásolta, hogy az EKB vitatott határozatát nem küldték meg neki szabályszerűen. [47]

101. Ezek az először a fellebbezésben felhozott kifogások ezért utólag megváltoztatják a jogvita tárgyát, és elfogadhatatlanok; [48] mindenesetre nem alkalmasak arra, hogy megkérdőjelezzék az első jogalap megtámadott ítéletbeli értékelésének jogszerűségét. Amennyiben a Törvényszék a Charta 41. cikkéből eredő jog megsértésére alapított kifogást konkrét érvek hiányában mint az Európai Unió Bírósága alapokmánya 21. cikkének – a Törvényszék eljárási szabályzata 76. cikkének d) pontjával összefüggésben értelmezett – első bekezdésével összeegyeztethetetlent és elfogadhatatlant elutasította, ez nem kifogásolható, mivel a keresetlevél valóban e jog említésére szorítkozott.

102. Úgy vélem azonban, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor megállapította, hogy az MFSA 2018. március 21-i és 22-i irányelveinek esetleges jogellenessége, amelyekkel az MFSA *de facto* már visszavonta az engedélyt a fellebbezőtől, és ezzel túllépte hatáskörét, nem eredményezhette az EKB vitatott határozatának jogellenességét.

[46] Lásd a fenti 45. pontot.

[47] A vitatott határozat illetékes személynek történt 2018. november 5-i kézbesítésére csak a keresetlevél „[b]evezetésének” 12. pontja hivatkozik.

[48] Lásd csak: 2011. szeptember 29-i Elf Aquitaine kontra Bizottság ítélet (C-521/09 P, EU:C:2011:620, 35., 51. és 78. pont).

103. Véleményem szerint a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megtámadott ítélet 42. és azt követő pontjaiban abból indult ki, hogy a vitatott irányelvek nem minősülnek az MFSA arra vonatkozó javaslatát előkészítő aktusoknak, hogy az EKB vonja vissza az engedélyt. Ez a javaslat az EKB vitatott határozatát előkészítő aktus volt. Más szóval mind az említett irányelvek, mind az MFSA javaslata előkészítő aktusok voltak a többszakaszos közigazgatási eljárásban, amelyek végső soron a fellebbező engedélyének visszavonására irányultak. Az ilyen aktusok, amennyiben jogilag *nem* kötik a döntéshozó uniós intézményt, az uniós jog által meghatározott eljárás nem önálló részét képezik, amely eljárás esetleges hibáit ezen intézménynek kell betudni, és azok csak az uniós bíróságok előtt kifogásolhatók [49] (lásd a fenti 69–73. pontot).

104. Téves jogalkalmazáson alapul és nehezen érthető különösen a Törvényszéknek az a megtámadott ítélet 45. és 46. pontjában szereplő feltevése, hogy az MFSA ilyen irányelve „nem minősül” a Berlusconi ítélet értelmében vett „nem kötelező erejű javaslat[nak]”. A Törvényszék e kettős tagadással csak azt kívánhatta kifejezni, hogy az MFSA ilyen (előkészítő) irányelvei *jogilag kötik* az EKB-t. A Törvényszék ebből azt a következtetést vonta le, hogy a jelen esetben nem áll fenn a jogi kötőerő hiányának a Berlusconi ítéletben elismert, ahhoz szükséges feltétele, hogy az uniós bíróságok kizárólagos hatáskörrel rendelkezzenek az ilyen irányelvek felülvizsgálatára (lásd a fenti 70. pontot). [50]

105. Az MFSA vitatott irányelvei azonban *nem* kötik jogilag az EKB-t, sőt az EKB általi jogszerűségi felülvizsgálat tárgyát kell képezniük az EKB átfogó felügyeleti és döntéshozatali hatásköreinek gyakorlása során. E tekintetben az említett irányelvekre az uniós bíróságok felülvizsgálati hatásköre is kiterjed (lásd a fenti 69. és 70. pontot).

106. Ezen irányelvek jogi kötőereje ellen szól már az 1024/2013 rendelet 14. cikke (5) bekezdésének első albekezdése alapján az EKB-nak az általa hivatalból kezdeményezett engedély-visszavonás tekintetében általánosságban biztosított széles mérlegelési jogkör („visszavonhatja”) is. Ez a visszavonás teljesen független a nemzeti felügyeleti hatóságok esetleges intézkedéseitől vagy javaslatától. Az említett rendelet 14. cikke (5) bekezdésének második albekezdéséből ugyancsak nem következik, hogy az EKB kötve lenne a nemzeti hatóság – adott esetben e hatóság megelőző irányelveiben kifejezésre juttatott – javaslatához vagy megállapításához. Az EKB-nak csak az engedély visszavonására irányuló eljárást kell lefolytatnia, és a nemzeti hatóság indokolásának teljes körű figyelembevétele mellett meg kell vizsgálnia, hogy a visszavonás jogszerű-e, különösen pedig arányos-e. Ez megfelel az EKB által a vitatott határozatában alkalmazott eljárásmódnak. [51] Ez a vizsgálati és figyelembevételi kötelezettség azt jelenti, hogy elégtelen indokolás vagy jogalap hiánya esetén az EKB nemcsak elutasíthatja, hanem egyenesen el kell utasítania az engedély visszavonására vonatkozó javaslatot. Az EKB-nak meg kell

[49] A Banca d'Italiának az EKB határozatának előkészítésére irányuló hasonló intézkedései képezték a 2018. december 19-i Berlusconi és Fininvest ítélet (C-219/17, EU:C:2018:1023, 36. és 37. pont) tárgyát. Lásd ezzel kapcsolatban még: 2022. május 11-i Fininvest és Berlusconi kontra EKB ítélet (T-913/16, EU:T:2022:279, 237. és azt követő pontok); ezen ítéletben a Törvényszék mint elfogadhatatlant elutasította azt a jogalapot, amely szerint az olasz nemzeti bank által elfogadott előkészítő aktusok, különösen az eljárás megindításáról szóló határozat és az EKB-hoz benyújtott határozati javaslat olyan hibákban szenved, amelyek jogellenessé teszik az EKB határozatát. A folyamatban lévő C-512/22. P. és C-513/22. P. sz. ügyekben benyújtott fellebbezéseikben a fellebbezők arra hivatkoznak, hogy e jogalap elutasítása téves jogalkalmazáson alapult, mivel az többek között összeegyeztethetetlen a 2018. december 19-i Berlusconi és Fininvest ítéletben (C-219/17, EU:C:2018:1023) elismert elvekkel.

[50] Lásd még: 2018. december 19-i Berlusconi és Fininvest ítélet (C-219/17, EU:C:2018:1023, 45. és 46. pont). Ezt támasztják alá a megtámadott ítélet 250. pontjában a védelemhez való jog megsértésére vonatkozó tizedik jogalapra válaszul a Törvényszék által tett megállapítások is, amelyek szerint a fellebbezőnek a nemzeti bíróságokhoz kell fordulnia, és előzetes döntéshozatali eljárást kell igénybe vennie.

[51] Az EKB a vitatott határozatának 3.3. szakaszában megvizsgálja az 1024/2013 rendelet és a 2013/36 irányelv, valamint az ezen irányelv átültetése érdekében elfogadott megfelelő máltai jog vonatkozó szabályai jogi feltételeinek való megfelelést (3.3.1. szakasz), az engedély visszavonásának arányosságát, ideértve annak alkalmasságát, szükségességét és megfelelőségét (3.3.2. szakasz), valamint a bizalomvédelem elvének tiszteletben tartását (3.3.3. szakasz).

továbbá vizsgálnia, és biztosítania kell, hogy az illetékes nemzeti hatóság nem tesz vagy korábban nem tett olyan intézkedést, amely sérti az engedély visszavonására vonatkozó saját kizárólagos hatáskörét, vagy előre meghatározza ezzel kapcsolatos diszkrecionális döntését, megelőlegezi annak joghatásait vagy más módon befolyásolja azt.

107. Ez összhangban áll az EKB eljárással és döntéshozatallal kapcsolatos általános mérlegelési jogkörével,[52] valamint arra vonatkozó hatáskörével, hogy indoklással ellátott határozattal megállapítsa, hogy a nemzeti hatóságok nem hajtották végre a pénzügyi stabilitás fenntartásához szükséges megfelelő intézkedéseket.[53]

108. Általános felügyeleti hatásköre alapján[54] az EKB-nak felügyelnie kell a nemzeti hatóságokat az SSM-keretrendelet szerinti egységes felügyeleti mechanizmus szabályainak való megfelelés szempontjából, ideértve a kapcsolódó nemzeti jogot is. E tekintetben az EKB-nak a nemzeti hatóságok által hozzá benyújtott, az engedély visszavonására vonatkozó javaslatokat és az azokat előkészítő intézkedéseket teljes körű jogi felülvizsgálatnak kell alávetnie többek között az arányosság elve és az alapvető uniós jogi eljárási garanciák szempontjából (lásd a fenti 69–77. pontot).[55]

109. A Törvényszék nem vizsgálta meg továbbá, hogy az EKB az 1024/2013 rendelet 14. cikke (5) bekezdésének második albekezdése értelmében „teljes körűen figyelembe v[ette-e]” az MFSA által előterjesztett indokolást. Nem vizsgálta meg különösen, hogy az EKB gyakorolta-e arra vonatkozó hatáskörét, és eleget tett-e arra vonatkozó kötelezettségének, hogy megvizsgálja a fellebbező véleménye szerint annak révén megvalósult jogsértéseket, hogy az engedély visszavonásának állítólagos *de facto* végrehajtására még az EKB vitatott határozatának meghozatala előtt sor került. Bár az EKB vitatott határozata röviden utal az MFSA javaslatát megelőző 2018. március 21-i és 22-i vitatott irányelvekre, a fellebbező ezzel kapcsolatos esetleges kifogásaival azonban az EKB nem foglalkozik, és azokat el sem utasítja.[56]

110. A Törvényszékkel csak annyiban lehet egyetérteni, amennyiben az EKB e hatáskörei és kötelezettségei nem az 1024/2013 rendelet 6. cikke (5) bekezdésének b) pontjából erednek, amely szerint a magas színvonalú felügyelet biztosítása érdekében az EKB magához vonhatja a kevésbé jelentős hitelintézetek felügyeletét.[57] E hatásköröket és kötelezettségeket megalapozza azonban az EKB-nak az 1024/2013 rendelet 4. cikkének (3) bekezdése, 6. cikkének (1) bekezdése és 9. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdése szerinti általános felügyeleti kötelezettsége, valamint az e rendelet 14. cikke (5) bekezdésének második albekezdése szerinti, az engedély visszavonására vonatkozó különös hatásköre (lásd a fenti 106–108. pontot).

111. Következésképpen az első jogalap első része megalapozott.

52 Az 1024/2013 rendelet 14. cikke (5) bekezdésének első albekezdése.

53 Az 1024/2013 rendelet 14. cikkének (6) bekezdése.

54 Lásd az 1024/2013 rendelet 4. cikkének (3) bekezdését, 6. cikkének (1) bekezdését és 9. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdését.

55 Az 1024/2013 rendelet (21) preambulumbekezdése ezt tükrözi, amikor kimondja, hogy „[a]z EKB-nak […] a nemzeti jogszabályban meghatározott vonatkozó feltételeknek való megfelelést értékelő illetékes nemzeti hatóság erre vonatkozó javaslata alapján kell végrehajtania a hitelintézetek engedélyezésével, illetve a nemzeti jognak való meg nem felelés esetén az engedély visszavonásával kapcsolatos feladatait”.

56 Az EKB vitatott határozata a 3.1. szakaszban az eljárás 2018. június 29-től kezdődően történő bemutatására szorítkozik, és csak a 3.3.1. szakaszban, a 6. oldalon említi a vitatott irányelveket. Nem zárható ki azonban, hogy a fellebbező először a Törvényszék előtti eljárásban terjesztette elő az ezzel kapcsolatos kifogásait, ami a fellebbezési eljárásban nem ellenőrizhető.

57 A megtámadott ítélet 49–52. pontja.

2. A C-256/22. P. sz. ügyben előterjesztett második jogalap: a 2013/36 irányelv 23. cikkének (1) bekezdése szerinti jóhírnév fogalmának téves értelmezése

a) A fellebbező érvelése

112. A C-256/22. P. sz. ügyben előterjesztett második jogalappal a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot a második kereseti jogalap értékelése és elutasítása során. E második kereseti jogalap azon alapult, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot annak értékelése során, hogy indokolt volt-e az engedély visszavonása, különösen pedig tévesen értelmezte a jóhírnév fogalmát. [58]

113. Indokolásként a fellebbező lényegében és értelemszerűen kifejti, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor megállapította, hogy a jóhírnév fogalmát nem szükségszerűen az uniós jog fényében kell értelmezni, és hogy az engedély visszavonásához elegendő egy harmadik államban – a jelen esetben az Egyesült Államokban – egy állítólagos, a büntetőjogba ütköző magatartás miatt történő vád alá helyezés. Ez annál is inkább így van, mivel e magatartás szankciós szabályok olyan megsértésével függ össze, amely az uniós jog szerint nem büntetendő, és amelynek üldözése az Unióban blokkolva van. Ez a 2021. december 21-i Bank Melli Iran ítéletben [59] értelmezett, a harmadik ország által elfogadott jogszabályoknak az ország területén kívüli alkalmazásának hatása és az ilyen jogszabályon alapuló vagy abból eredő intézkedések elleni védelemről szóló, 1996. november 22-i 2271/96/EK tanácsi rendeletből (a továbbiakban: a blokkoló intézkedésekről szóló 2271/96 rendelet) [60] következik.

114. Ezzel összefüggésben a fellebbező ezenfelül több tekintetben is téves jogalkalmazást ró fel a Törvényszéknek a jóhírnév „értékkel történő megtöltést igénylő” fogalmának értelmezését és értékelését illetően. A fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék túllépte hatásköreit, saját (spekulatív) indokolásával helyettesítette az EKB indokolását, és elferdítette a bizonyítékokat. Ezenfelül a Törvényszék az értékelése során megsértette a fellebbező Chartában előírt eljárási garanciáit és az indokolási kötelezettségét. A fellebbező végül úgy véli, hogy a Törvényszék nem vette figyelembe, hogy a részvényes jóhírneve önmagában nem releváns, legalábbis nem lehet negatív hatással a hitelintézet hírnevére, csak korlátozott ellenőrzés alá tartozik, és legfeljebb a szavazati jogok felfüggesztését eredményezheti a hitelintézet vezetése tekintetében.

115. A fellebbező nem vitatja azonban, hogy a 2013/36 irányelv 14. cikkének (2) bekezdése lehetővé teszi az illetékes hatóságok számára, hogy megtagadják a hitelintézeti tevékenység megkezdésére vonatkozó engedélyt, ha – figyelembe véve a hitelintézet megbízható és prudens vezetése biztosításának szükségességét – nincsenek meggyőződve többek között a *részvényesek* alkalmasságáról. Ez különösen így van akkor, ha nem teljesülnek az említett irányelv 23. cikkének (1) bekezdése szerinti értékelési kritériumok, ideértve a jóhírnév kritériumát is. Mivel a 2013/36 irányelv 18. cikkének c) pontja ezzel párhuzamosan lehetővé teszi e hatóságok számára, hogy visszavonják az engedélyt, ha az e feltételeknek való megfelelés már nem áll fenn, az EKB az 1024/2013 rendelet 14. cikke (5) bekezdésének második albekezdése alapján kétségtelenül jogosult volt arra, hogy az MFSA erre irányuló javaslatára visszavonja a fellebbező engedélyét, ha többségi részvényese (már) nem rendelkezett az említett irányelv 23. cikke

[58] A 2013/36 irányelv 23. cikkének (1) bekezdése.

[59] C-124/20, EU:C:2021:1035.

[60] HL 1996. L 309., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 10. fejezet, 1. kötet, 75. o.

(1) bekezdésének a) és b) pontja értelmében vett, az MFSA, illetve az EKB meggyőzéséhez szükséges jóhírnévvel. A Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot ennek a megtámadott ítélet 67–72. pontjában történt megállapítása során.

116. Ezért hatástalanok a fellebbező azon érvei, amelyek szerint a többségi részvényes jóhírneve nem releváns az engedély visszavonása szempontjából, és azokat el kell utasítani.

b) A Törvényszék általi elutasítás

117. A Törvényszék egyébként lényegében a következőkkel indokolta a – keresetlevélben meglehetősen tömören megfogalmazott – második jogalap elutasítását.

118. Először is, az engedélynek a 2013/36 irányelv 14. cikkének (2) bekezdése és 23. cikkének (1) bekezdése alapján történő visszavonása indokolható azzal, hogy a részvényesek vagy tagok alkalmassága – különösen a jóhírnév hiánya miatt – (már) nem megfelelő.

119. Másodszor, a jóhírnév fogalma nem definiált jogi fogalom, amely egy olyan személy alkalmasságára utal, aki megfelel a szokásos normáknak és szabályoknak, valamint azon hírnévre vonatkozik, amellyel e személy ezen alkalmasságát és magatartását illetően a nyilvánosság előtt rendelkezik, és így a más személyek általi észlelés is jelentőséggel bír. Mivel a célkitűzések megvalósítása szorosan a nyilvánosság és a bankpiaci szereplők hitelintézetekbe vetett bizalmától függ, az ilyen bizalom elvesztése az utóbbiak számára a finanszírozás elvesztését vonhatja maga után, és így nemcsak a szóban forgó intézményre, hanem az Unión belül és az egyes tagállamokban a pénzügyi rendszerre nézve is kockázatot jelenthet.[61]

120. Harmadszor, az EKB vitatott határozatában említett, a többségi részvényes jóhírnevét és alkalmasságát illetően az ellene történt vádemelés miatt felmerült kételyek a fellebbező vezetésének megbízható és prudens jellege tekintetében is kételyeket ébreszthetnek. A jóhírnévnek a nyilvánosság és a fellebbező ügyfelei, valamint partnerei általi, ezáltal előidézett negatív észlelése – feltéve, hogy konkrét bizonyítékok alapján bizonyítást nyer – igazolhatja az érintett hitelintézet engedélyének visszavonását, amennyiben olyan jellegű, hogy előidézheti a fent említett kockázatokat.[62]

121. Negyedszer, a Törvényszék véleménye szerint bizonyított, illetve nem vitatott, hogy ez a vádemelés többek között negatív hatással volt a máltai banki ágazat egészére vonatkozó kockázati mutatónak egy hitelminősítő intézet általi értékelésére. Az továbbá betétkivonással, a levelező banki kapcsolatok megszűnésével, valamint a fellebbező főbb kölcsönfelvevői szerződéseinek megszüntetésével járt, és ennek következtében erősen romlott a fellebbező helyzete. Az EKB olyan negatív tényezők és hatások csoportjára támaszkodott, amelyek a szóban forgó vádirat nyomán következtek be, és amelyek objektív alapon azt mutatják, hogy az ügyfelek negatívan értékelik a többségi részvényes és a fellebbező jóhírnevét, valamint hogy megszűnt a fellebbezőbe vetett bizalom. Ez kockázatot keletkeztetett a fellebbező, valamint a pénzügyi rendszer tekintetében az Unión belül és az egyes tagállamokban.[63]

[61] A megtámadott ítélet 67–69. és 73–80. pontja.

[62] A megtámadott ítélet 96–102. pontja.

[63] A megtámadott ítélet 104–106., 111. és 112. pontja.

122. Ötödször, a fellebbezőre és a máltai bankszektorra gyakorolt konkrét negatív hatásokra tekintettel, amelyek már megnyilvánultak, nem bír jelentőséggel, hogy az EKB nem vette figyelembe azt a tényt, hogy a szóban forgó vádirat az Iráni Iszlám Köztársasággal szembeni, egyesült államokbeli szankciókra vonatkozó szabályok megsértésére vonatkozott, miközben lehetséges, hogy a kifogásolt magatartás az uniós jog szempontjából nem jogellenes, vagy „kizárólag technikai jellegű". Az EKB-nak nem kellett figyelembe vennie a szóban forgó vádiratban szereplő, és egyébként nem is az ő hatáskörébe tartozó eljárások megalapozottságát, hanem csak az említett eljárásoknak a többségi részvényes jóhírnevére, a fellebbező helyzetére és a banki piac egészére gyakorolt következményeit. [64]

123. Először a 2013/36 irányelv 23. cikke (1) bekezdése a) és b) pontjának értelmezésével, valamint a jóhírnév nem definiált jogi fogalmával foglalkozom, amely első alkalommal képezi a Bíróság ítélkezési gyakorlatának tárgyát (c) pont). Ezt követően megvizsgálom, hogy a Törvényszék téves jogalkalmazástól mentesen állapította-e meg, hogy az EKB vitatott határozata indokolásának megfelelően teljesültek e jogi fogalom feltételei (d) pont). Végezetül a fellebbező azon fő kifogásával foglalkozom, hogy a blokkoló intézkedésekről szóló 2271/96 rendelet sem az EKB, sem a Törvényszék számára nem teszi lehetővé, hogy a többségi részvényese ellen az Egyesült Államokban történt vádemelésre hivatkozzon a jóhírnév hiányának és engedélye visszavonásának indokaként (e) pont).

c) A 2013/36 irányelv 23. cikkének (1) bekezdésében szereplő jóhírnév fogalma

124. Amint az a megtámadott ítélet 73. pontjában megállapítást nyer, a 2013/36 irányelv 23. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában szereplő jóhírnév fogalma nem definiált jogi fogalom, amelyet ezen irányelv nem határoz meg pontosan.

125. A megtámadott ítélet 74. pontjában említett elvnek megfelelően valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez nemcsak annak szövegét, hanem azt a kontextust is figyelembe kell venni, amelybe illeszkedik, valamint azon jogi aktus céljait is, amelynek az a részét képezi. [65]

126. A különböző nyelvi változatok vizsgálata azt mutatja, [66] hogy a jóhírnév fogalma szó szerinti értelmében csak a francia és az olasz változatban vonatkozik az érintett személy tisztességességére, [67] a portugál változatban pedig az alkalmasságára, [68] tehát egy olyan tényleges tulajdonságra, amely e személy (jogkövető vagy jogellenes) magatartásában is megnyilvánulhat. Amint azt azonban a Törvényszék a megtámadott ítélet 76. és 77. pontjában helyesen bemutatja, e fogalom minden más nyelvi változatban e személy tekintélyére vagy hírnevére, [69] tehát tulajdonságainak vagy magatartásának a nyilvánosság vagy más személyek általi észlelésére vonatkozik.

[64] A megtámadott ítélet 116–119. pontja.

[65] 2022. március 15-i Autorité des marchés financiers ítélet (C-302/20, EU:C:2022:190, 63. pont); 2023. január 12-i Österreichische Post (A személyes adatok címzettjeire vonatkozó információk) ítélet (C-154/21, EU:C:2023:3, 29. pont).

[66] Ezek egyformán kötelezőek, és így egyik sem élvezhet elsőbbséget; lásd: 2021. január 26-i Hessischer Rundfunk ítélet (C-422/19 és C-423/19, EU:C:2021:63, 65. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat); 2023. január 17-i Spanyolország kontra Bizottság ítélet (C-632/20 P, EU:C:2023:28, 40–42. pont).

[67] FR: „honorabilité" és IT: „onorabilità".

[68] PT: „idoneidade".

[69] BG: „репутацията", CZ: „pověst", DA: „omdømme", DE: „Leumund", FI: „maine", EL: „τη φήμη", EN: „reputation", ES: „reputación", ET: „maine", HR: „ugled", HU: „jó hírneve", LT: „reputaciją", LV: „reputācija", MT: „ir-reputazzjoni", NL: „reputatie", PL: „reputacja", RO: „reputația", SK: „dobrá povesť", SL: „ugled" és SV: „anseende".

127. Az egységes felügyeleti mechanizmus céljaira és szabályozási kontextusára, valamint az érintett pénzügyi és banki piacok működésére tekintettel is kevésbé bírnak jelentőséggel az érintett személy tényleges (objektív) tulajdonságai. Sokkal inkább e tulajdonságoknak és az érintett személy magatartásának a nyilvánosság, különösen a piaci szereplők általi (szubjektív) észlelése áll előtérben. A pénzügyi és tőkepiacok megfelelő működésének, védelmének és stabilitásának egyik lényeges feltétele a hitelintézetek – amelyek hitelminőségét a hitelminősítő intézetek folyamatosan figyelemmel kísérik – és a tevékenységüket meghatározó személyek alkalmasságába, szaktudásába, képességeibe, tapasztalatába, feddhetetlenségébe, megbízhatóságába és pénzügyi megbízhatóságába [70] vetett általános bizalom. E piacok ugyanis rendkívül volatilisek, amint azt a részvény- és kötvénypiacok jól mutatják. Azok már a nyilvános bejelentésekre vagy pletykákra is reagálnak.

128. A jóhírnév fogalma ezért a hitelintézetet, valamint annak részvényeseit és tagjait harmadik felek – így a többi piaci szereplő, különösen a hitelezők és az ügyfelek – véleménye szerint jellemző (jó) hírnévre vonatkozik. Ha az e hitelintézetbe, illetve az annak nevében eljáró személyekbe vetett bizalmuk elveszik, vagy ha e bizalom jelentősen gyengül, ez közvetlenül a piaci szereplők reakcióit váltja ki. Ezek negatív hatással vannak az e hitelintézettel végzett pénzügyi műveletekre, pénzügyi veszteségekhez vezetnek, és megzavarhatják a pénzügyi piac egészének működését és stabilitását. [71]

129. Amint az a megtámadott ítélet 67. és azt követő pontjaiban többször helyesen megállapítást nyer, az egységes felügyeleti mechanizmus szabályai – különösen a 2013/36 irányelv 14. cikkének (2) bekezdése – éppen az ilyen kockázatokkal szemben kívánják megvédeni a pénzügyi piacokat annak biztosítása révén, hogy „– figyelembe véve a hitelintézet megbízható és prudens irányítása biztosításának szükségességét – […] a részvényesek vagy tagok alkalmas[ak legyenek]”, és megfeleljenek az említett irányelv 23. cikkének (1) bekezdése szerinti értékelési kritériumoknak.

130. A jóhírnév fogalma ezért nem feltételezi, hogy a piaci szereplők általi észlelés egybeessen az érintett személy tényleges tulajdonságaival, és még kevésbé, hogy e személy bizonyos magatartása bizonyított legyen. A fellebbező álláspontjával ellentétben az EKB vagy a Törvényszék különösen nem volt köteles bizonyítani, hogy az érintett személy bűncselekményt követett el, és az Unióban büntetőeljárás indítható ellene (lásd ezzel kapcsolatban részletesebben a lenti 135. és azt követő pontokat, valamint 142. és azt követő pontokat). A 2013/36 irányelv 23. cikke (1) bekezdésének e) pontja szerint is elegendő a pénzügyi rendszereknek a pénzmosás, valamint terrorizmus finanszírozása céljára való felhasználásának megelőzéséről szóló, 2005. október 26-i 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv [72] 1. cikke értelmében vett pénzmosással vagy terrorizmusfinanszírozással összefüggő bűncselekmény fennállásának, kísérletének vagy elkövetése megnövekedett kockázatának észszerű feltételezése.

131. A Törvényszék ezért nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor megállapította, [73] hogy a többségi részvényes vád alá helyezése közvetlenül megkérdőjelezte e részvényes jóhírnevét a nyilvánosság előtt, a jogerős elítélés hiánya ellenére.

[70] Lásd a 2013/36 irányelv 23. cikke (1) bekezdésének b) és c) pontját is.

[71] Ez egyébként nemcsak a bizalomvesztés esetében, tehát negatív értelemben, mint a görög államadósság-válság kiemelkedő esetében (lásd: 2020. március 12-i EMB Consulting és társai kontra EKB végzés, C-571/19 P, nem tették közzé, EU:C:2020:208; 2015. október 7-i Accorinti és társai kontra EKB ítélet, T-79/13, EU:T:2015:756) van így, hanem pozitív értelemben is, amint azt a France Télécom, illetve az Orange pénzügyi válságának esete mutatja; ez csak a francia gazdasági miniszter bizalomépítő nyilvános nyilatkozatait követően tudta saját erőből refinanszírozni magát a tőkepiacon (lásd ezzel kapcsolatban: 2013. március 19-i Bouygues és Bouygues Télécom kontra Bizottság ítélet, C-399/10 P és C-401/10 P, EU:C:2013:175; 2016. november 30-i Bizottság kontra Franciaország és Orange ítélet, C-486/15 P, EU:C:2016:912).

[72] HL 2005. L 309., 15. o.

[73] A megtámadott ítélet 90. pontja.

132. A 135. és azt követő pontokban részletesebben kifejtetteknek megfelelően azonban az EKB-nak és a Törvényszéknek ennek során meg kell győződnie arról, hogy a vádak nem teljesen légből kapottak vagy visszaélésszerűek.

133. A Törvényszék ezért a megtámadott ítélet 71–119. pontjában jogosan ítélhette jogszerűnek az EKB vitatott határozatában szereplő megfelelő megállapításokat.[74] A Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor ebből azt a következtetést vonta le, hogy a többségi részvényes jóhírnevének sérelme miatt az Unió és a tagállamok pénzügyi rendszerének stabilitása tekintetében keletkezett kockázat elegendő volt ahhoz, hogy igazolja a fellebbező engedélyének visszavonását.

134. Meg kell még vizsgálni, hogy a jóhírnév hiánya és az abból eredő kockázat bizonyítása tekintetében milyen eljárási követelményeket és milyen bizonyítási küszöböt kell alkalmazni, és hogy az ezeknek való megfelelés megvalósult-e a jelen esetben. Amint azt a következőkben bemutatom, nemcsak hogy ez a helyzet, hanem az EKB még azt is bizonyította – és a Törvényszék ezt téves jogalkalmazástól mentesen megerősítette –, hogy a szóban forgó kockázat ténylegesen megvalósult.

d) Eljárási és bizonyítási követelmények a jóhírnév hiánya és az abból eredő kockázat bizonyítása tekintetében

135. Az általános gondossági és vizsgálati kötelezettség alapján, amely a Charta 41. cikkéből eredő megfelelő ügyintézéshez való jog alapjául is szolgál,[75] az EKB-nak, amikor olyan nem definiált jogi fogalmakat alkalmaz, amelyek széles mérlegelési jogkört biztosítanak számára az érintett személyre nézve hátrányos határozat meghozatala során, gondosan és pártatlanul meg kell vizsgálnia az adott eset e határozat szempontjából releváns összes elemét.[76]

136. A Törvényszék téves jogalkalmazástól mentesen indul ki abból a megtámadott ítélet 73. pontjában, hogy annak értékelésekor, hogy megvalósulnak-e a 2013/36 irányelv 23. cikkének (1) bekezdése szerinti jóhírnév nem definiált fogalmának elemei, az illetékes hatóságoknak és az EKB-nak figyelembe kell venniük minden releváns tényt, az említett fogalmat alátámasztó okokat és az e fogalom által biztosítani kívánt célokat. Ez megfelel a közös iránymutatás követelményeinek is, amely legfeljebb közvetve kötheti az EKB-t.[77] A közös iránymutatás 10.9., 10.13. és 10.16. pontja szerint az ezen értékeléshez rendelkezésre álló összes releváns, hiteles és megbízható forrásból származó információt figyelembe kell venni, és eseti alapon értékelést kell végezni.[78] Ezenfelül a Törvényszék helyesen követeli meg a megtámadott ítélet 119. pontjában, hogy az EKB figyelembe vegyen minden olyan előterjesztett bizonyítékot, amely alkalmas annak bizonyítására, hogy az esetleges eljárások nem befolyásolják az érintett intézmény jóhírnevét vagy irányítását, ami esetlegesen az ilyen eljárások visszaélésszerű jellegéből vagy nyilvánvaló megalapozatlanságából eredhet.

74 Lásd az EKB vitatott határozatának 4. és azt követő oldalait, különösen a 8. oldalát.

75 Lásd: Magyarázatok az Alapjogi Chartához, Magyarázat a 41. cikkhez – A megfelelő ügyintézéshez való jog (HL 2007. C 303., 17. o.).

76 Ebben az értelemben: 2018. december 11-i Weiss és társai ítélet (C-493/17, EU:C:2018:1000, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

77 Lásd ebben az értelemben csak: 2016. július 19-i Kotnik és társai ítélet (C-526/14, EU:C:2016:570, 40. és 41. pont). Ilyen kötőerő a közös iránymutatás bevezetésében bemutatott helyzetnek megfelelően egyelőre csak az EBH, az EIOPA és az ESMA tekintetében áll fenn. A kötőerő azonban analógia útján az EKB tekintetében is fennáll, amennyiben mint felügyeleti hatóság a sajátjaként fogadta el ezen iránymutatást.

78 Lásd még a megtámadott ítélet 75. és 86. pontját.

137. E tekintetben a Törvényszék a megtámadott ítélet 81–85. pontjában figyelembe vette, hogy az EKB az Egyesült Államok igazságügyi minisztériuma által 2018. március 19-én közzétett sajtóközleményre támaszkodott a vitatott határozatában. E sajtóközlemény szerint a többségi részvényes letartóztatásra került egy olyan rendszerben való feltehető részvétele miatt, amelynek révén egy venezuelai projekt finanszírozását szolgáló, hozzávetőleg 115 millió USD-t állítólagosan iráni személyek és vállalkozások javára használtak fel. Az Egyesült Államok New York-i déli kerületi ügyészének vádirata jelentős figyelmet keltett a nemzetközi médiában, valamint a fellebbezőre vonatkozó negatív sajtócikkeket eredményezett, ami azzal a hatással járt, hogy komoly kétségek merültek fel többségi részvényesének feddhetetlenségét illetően, és súlyosan rontotta hírnevét.[79] Nem állapíthatók meg arra utaló jelek, hogy e vádak visszaélésszerűek vagy nyilvánvalóan megalapozatlanok lettek volna.

138. A Törvényszék ezenfelül a megtámadott ítélet 91–94. és 100–115. pontjában az EKB által előadott és a fellebbező által nem vitatott tényeket és bizonyítékokat értékelte, amelyek bizonyították, hogy ezek az eljárások hatással voltak magának a fellebbezőnek a jóhírnevére, amely káros piaci hangulatot eredményezett. Ezt először is az eljárás megindítását követően a betétek kivonására irányuló kérelmek jelentős száma bizonyítja, amely a fellebbező mérlegében szereplő betétek teljes összegének több mint 40%-át tette ki, másodszor, a levelező banki kapcsolatok megszüntetése, harmadszor, a máltai banki ágazat egészére vonatkozó, egy hitelminősítő intézet által megállapított kockázati mutató romlása, ami az ezen intézet értékelő jelentésében egyebek mellett az ezen eljárásokra való utalásokból is kitűnik, negyedszer, a fellebbező fő adósának azon levele, amelyben kérte kölcsönének idő előtti megszüntetését, amely a fellebbező kölcsönszerződéseinek 90%-át tette ki, amely ebből következően a fellebbező fő bevételi forrását jelentette, valamint, ötödször, hogy a fennmaradó kölcsönszerződések 10%-a közül, amely öt kölcsönt jelent, három kölcsönvevő már nem fizette a tőkeösszeget és a kamatokat, míg a másik kettő a kölcsöne idő előtti megszüntetését kérte.[80]

139. A Törvényszék téves jogalkalmazás nélkül vonhatta le e körülményekből azt a következtetést, hogy a vádemelés érintette a többségi részvényes jóhírnevét és a fellebbező jóhírnevét, és számos negatív hatást eredményezett nemcsak saját magára nézve, különösen a feltőkésítéssel és likviditással kapcsolatos nehézségek formájában, hanem a máltai bankszektorra és az Unió pénzügyi rendszere egészének stabilitására nézve is. A fenti 128–134. pontban említett kockázat tehát ténylegesen megvalósult.

140. A Törvényszék tehát helyesen állapította meg a megtámadott ítélet 112. pontjában, hogy az EKB negatív tényezők és hatások csoportjára támaszkodott. Ezek a vádirat nyomán következtek be, és objektív alapon azt mutatták, hogy az ügyfelek negatívan értékelték a többségi részvényes és a fellebbező jóhírnevét, valamint hogy sérült a bizalmuk. Ez kockázatot keletkeztetett a fellebbező, valamint a pénzügyi rendszer tekintetében az Unión belül és az egyes tagállamokban.

141. Azokat a kifogásokat ezért, amelyekkel a fellebbező arra hivatkozik, hogy a Törvényszék tévesen értelmezte, illetve alkalmazta a jóhírnév fogalmát, túllépte hatásköreit, elfogadhatatlanul lépett az EKB helyébe, elferdítette a bizonyítékokat, vagy nem indokolta megfelelően az ítéletét, mint megalapozatlanokat el kell utasítani.

[79] Lásd az EKB vitatott határozatának 5. és 6. oldalát.

[80] Az EKB vitatott határozatának 8. oldala (különösen a 21. és 22. lábjegyzet).

e) A blokkoló intézkedésekről szóló 2271/96 rendelet jelentősége

142. A fellebbező lényegében úgy véli, hogy a Törvényszék nem volt jogosult arra a következtetésre jutni, hogy sérült a jóhírnév, és megállapítani az ebből eredő kockázatot. A többségi részvényese elleni vádemelés olyan jogsértéseken alapul, amelyek az Unióban nem büntetendők. Ezenfelül a blokkoló intézkedésekről szóló 2271/96 rendelet – különösen annak 4. cikke –[81] az érintett személyt azzal szemben is védi, hogy az Unióban büntetőeljárást folytassanak ellene.

143. A Törvényszék a megtámadott ítélet 116–119. pontjában a fellebbezőre és a máltai bankszektorra gyakorolt konkrét negatív hatásokra tekintettel, amelyek már megnyilvánultak, nem rótta fel az EKB-nak, hogy nem vette figyelembe többek között a blokkoló intézkedésekről szóló 2271/96 rendelet jelentőségét. A Törvényszék véleménye szerint nem volt releváns az a tény, hogy a vádirat az Iráni Iszlám Köztársasággal szembeni, egyesült államokbeli szankciókra vonatkozó szabályok megsértésére vonatkozott, jóllehet lehetséges, hogy a kifogásolt magatartás az uniós jog alapján nem jogellenes, vagy hogy „kizárólag technikai jellegű jogsértésekről” van szó, amelyek tekintetében kételyek állhatnak fenn. Ugyanis, még annak feltételezése mellett is, hogy ez a magatartás nem jogellenes az Egyesült Államok joga vagy az uniós jog alapján, az EKB-nak nem kellett figyelembe vennie a szóban forgó vádiratban szereplő, és egyébként nem is az ő hatáskörébe tartozó eljárások megalapozottságát, hanem csak legfontosabb tényezőként az említett eljárásoknak a többségi részvényes jóhírnevére, a fellebbező helyzetére és a banki piac egészére gyakorolt következményeit.

144. Nem látok téves jogalkalmazást ebben a Törvényszék által a fellebbező első fokon felhozott kifogására adott válaszban.

145. Az a körülmény, hogy az EKB nem vette figyelembe, hogy a megfogalmazott vádak tárgyát képező, büntetőjogba ütköző magatartás a blokkoló intézkedésekről szóló 2271/96 rendelet alapján alkalmasint nem volt büntetendő vagy legalábbis üldözhető az Unióban,[82] nem lenne alkalmas arra, hogy megkérdőjelezze a 135–141. pontban levont következtetést. E következtetés szerint ugyanis ténylegesen megvalósult a fellebbező jóhírnevének sérelméből eredő kockázat. Ez teljesen független attól, hogy a fellebbező többségi részvényesének felrótt magatartás ténylegesen büntetendő volt-e az Unióban. Amint azt a Törvényszék téves jogalkalmazástól mentesen megállapította, és amint azt a Bizottság is kifejti, az EKB-nak csak azt kellett értékelnie, hogy e vádak alkalmasak voltak-e arra, hogy előidézzék a fellebbezőre és a pénzügyi piacokra nézve negatív következményeket, azt azonban nem, hogy azok ténylegesen bizonyítottak vagy az Unióban üldözhetők voltak-e.

146. Ezt mutatja a fordított feltevés is: az MFSA és az EKB nem hagyhatta figyelmen kívül a már megvalósult kockázatot, és nem tarthatta fenn a fellebbező hitelintézeti tevékenység folytatására vonatkozó engedélyét pusztán azért, mert a többségi részvényesének felrótt magatartás alkalmasint nem volt büntetendő vagy üldözhető az Unióban. Ez azt jelentette volna, hogy e hatóságoknak tudatosan és a megelőző jellegű beavatkozásra vonatkozó felügyeleti kötelezettségükkel ellentétesen lehetővé kellett volna tenniük a pénzügyi piacok jelentős megzavarását, illetve azok helyzetének romlását.

[81] E rendelkezés a következőképpen szól: „A Közösségen kívül található bíróság azon ítélete vagy közigazgatási hatóság azon határozata, amely közvetlenül vagy közvetve a mellékletben felsorolt jogszabályok, illetve az azokon alapuló vagy az azokból eredő intézkedések bármelyikét érvényre juttatja, nem ismerhető el és nem hajtható végre.”

[82] A polgári jogi következményeket és a blokkoló intézkedésekről szóló 2271/96 rendelet 5. cikkét illetően lásd: 2021. december 21-i Bank Melli Iran ítélet (C-124/20, EU:C:2021:1035, 35. és azt követő pontok).

147. Végezetül rá kell mutatni arra, hogy a blokkoló intézkedésekről szóló 2271/96 rendeletnek sem a hatálya, sem a védelmi célja nem terjed ki a hitelintézet engedélyének visszavonására irányuló eljárásra. E rendelet csak a harmadik államok bíróságai vagy hatóságai által folytatott büntetőeljárással vagy bizonyos külföldi, a nemzetközi kereskedelem vagy tőkemozgás keretében területen kívül alkalmazandó szankciós szabályok megsértése esetén felmerülő kártérítési igényekkel szemben kívánja védeni a piaci szereplőket,[83] azzal szemben azonban nem, hogy a szóban forgó magatartást és annak hatásait figyelembe vegyék alkalmasságuknak, feddhetetlenségüknek, megbízhatóságuknak és hírnevüknek a hitelintézeti tevékenység folytatása szempontjából történő értékelése során.

148. E kifogást ezért szintén el kell utasítani mint megalapozatlant.

149. Következésképpen a C-256/22. P. sz. ügyben előterjesztett második jogalap teljes egészében megalapozatlan.

3. A C-256/22. P. sz. ügyben előterjesztett harmadik jogalap: a Törvényszék általi téves jogalkalmazás, különösen az engedély visszavonásának aránytalansága

150. A C-256/22. P. sz. ügyben előterjesztett harmadik jogalappal a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék több tekintetben is tévesen alkalmazta a jogot többek között az EKB eljárása arányosságának értékelése során; a fellebbező ezzel kapcsolatos kifogásai részben a másik két jogalap keretében felhozott kifogásokat ismétlik meg, illetve módosítják. Az a tény, hogy az EKB nem fogadta el az MFSA-nak az engedély visszavonására vonatkozó első javaslatát, azt mutatja, hogy az MFSA-nak a bank bezárására vonatkozó korábbi irányelvei nem voltak indokoltak. Ez az engedély-visszavonás aránytalan volt, mert a bank már megszüntette tevékenységét, és a visszavonásra az Egyesült Államokban lefolytatott büntetőeljárás befejezését megelőzően került sor. Az MFSA ezenfelül a második javaslatában az arányosság újbóli értékelése nélkül elállt a pénzügyi nehézségekkel kapcsolatos (valótlan) vádaktól.

151. Ezen előadásból nem derül ki számomra a kellő egyértelműséggel és pontossággal sem e kifogások tartalma, sem a tárgyukat képező, a megtámadott ítéletben szereplő, állítólagosan téves jogalkalmazáson alapuló indokolás. Ezért e jogalapot elfogadhatatlannak[84] és mindenesetre alkalmatlannak tartom arra, hogy megalapozza a megtámadott ítélet jogilag téves jellegét.

152. A C-256/22. P. sz. ügyben előterjesztett harmadik jogalapot ezért el kell utasítani.

4. A C-750/21. P. sz. ügyben előterjesztett első jogalap: egyéb kifogások

153. A fellebbező a C-750/21. P. sz. ügyben előterjesztett első jogalap többi kifogásával a Törvényszék által a megtámadott végzés 33–51. pontjában az első kereseti jogalapra válaszul tett megállapításokat vitatja. A fellebbező ez utóbbi jogalappal arra hivatkozott, hogy az EKB tévesen alkalmazta a jogot, amikor megállapította, hogy az engedély visszavonása és a fellebbező hitelintézeti minőségének ebből eredő hiánya miatt nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy az MFSA-nak utasításokat adjon, illetve hogy közvetlen felügyeletet lásson el.

[83] Lásd: 2021. december 21-i Bank Melli Iran ítélet (C-124/20, EU:C:2021:1035, 35–37. pont).

[84] Lásd csak: 2010. október 14-i Nuova Agricast és Cofra kontra Bizottság ítélet (C-67/09 P, EU:C:2010:607, 48. és 49. pont); 2020. szeptember 3-i Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland és társai kontra Bizottság ítélet (C-817/18 P, EU:C:2020:637, 115. pont).

154. Indokolásként a fellebbező lényegében arra hivatkozik, hogy a Törvényszék több tekintetben is tévesen alkalmazta a jogot az 1024/2013 rendelet és az 575/2013 rendelet, valamint a 2013/36 irányelv alkalmazása során. Téves jogalkalmazás alapján vélte ugyanis úgy, hogy a „hitelintézeti" minőség azt feltételezi, hogy a hitelintézet (kötelességszerűen) rendelkezik hitelintézeti tevékenységre vonatkozó engedéllyel.

155. A Törvényszék a megtámadott végzésben e tekintetben először is megállapította, hogy az EKB hatásköre csak az 1024/2013 rendelet 2. cikkének – az 575/2013 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének 1. pontjával összefüggésben értelmezett – 3. pontja értelmében vett „hitelintézetekre" és azok tevékenységére terjed ki.[85] Másodszor megállapította, hogy a hitelintézeti tevékenység megkezdéséhez az 1024/2013 rendelet 14. cikkének – az 575/2013 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének 42. pontjával összefüggésben értelmezett – (1) bekezdése alapján megfelelő engedélyre van szükség, és hogy a 2013/36 irányelv 9. cikkének (1) bekezdése alapján a tagállamoknak meg kell tiltaniuk a személyek és a hitelintézetnek nem minősülő vállalkozások számára az ilyen tevékenységet.[86] Harmadszor, a Törvényszék ebből azt a következtetést vonta le, hogy az 1024/2013 rendelet 14. cikkének (5) bekezdése alapján visszavont engedély korábbi jogosultja már nem folytat ilyen tevékenységet, és már nem tekinthető „hitelintézetnek", és így az említett rendelet 4. cikkének (1) bekezdésében foglalt, az EKB ilyen intézményekre vonatkozó hatáskörét megalapozó szabályok már nem alkalmazhatók.[87] Ezért az EKB 2018. november 13-án, illetve december 20-án nyilvánvalóan nem rendelkezett hatáskörrel a fellebbező tekintetében az engedély már 2018. november 2-án megtörtént visszavonása miatt. Ezt helyesen közölte a vitatott elektronikus levelében.[88]

156. Véleményem szerint a Törvényszék ezen indokolása formalista és téves jogalkalmazáson alapul.

157. Az 1024/2013 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének a) pontjából ugyanis egyértelműen kitűnik, hogy az EKB mind „a hitelintézetek engedélyeinek kiadás[ára]", mind „ezen engedélyek visszavonás[ára]" hatáskörrel rendelkezik. Az engedélyezési hatáskör azonban szükségszerűen magában foglalja, hogy az EKB-nak foglalkoznia kell az olyan természetes vagy jogi személy kérelmével, aki, illetve amely *még nem* hitelintézet, hanem csak az engedély révén kíván azzá válni. Ezenfelül az EKB-nak az engedély visszavonására vonatkozó *ratione temporis* hatáskörét illetően figyelembe kell venni, hogy az ilyen visszavonást, amennyiben bebizonyosodik, hogy az téves jogalkalmazáson alapul, vagy az EKB-nak *actus contrariusként* saját kezdeményezésére később újból vissza kell tudnia vonni, vagy pedig az érintett bank által az EUMSZ 263. cikk alapján indított megsemmisítés iránti kereset nyomán alkalmasint az EUMSZ 264. cikk első bekezdése szerinti megsemmisítést kimondó ítélettel visszamenőleges hatállyal eltávolítják azt az uniós jogrendből. Ebben az esetben (szintén visszamenőleges hatállyal) újból feléled az EKB hatásköre, és meg kell tennie az EUMSZ 266. cikk első bekezdése alapján szükséges végrehajtási intézkedéseket.

158. A Törvényszék által hivatkozott rendelkezések nem indokolhatnak eltérő értékelést, mivel azok a „hitelintézet" fogalmának és tevékenységének meghatározására szorítkoznak. Egyébiránt önkényesnek tűnne az EKB hatáskörét az engedély visszavonásáról szóló határozat meghozatalától számítva megszűntnek tekinteni anélkül, hogy legalább megvárnák e határozatnak az EUMSZ 263. cikk hatodik bekezdésében meghatározott eljárásindítási határidő

[85] A megtámadott végzés 35–39. pontja.

[86] A megtámadott végzés 40. pontja.

[87] A megtámadott végzés 41. pontja.

[88] A megtámadott végzés 42–44. pontja.

lejártát követő véglegessé válását, illetve jogerőre emelkedését. Ez a határidő mindenesetre még nem járt le 2018. november 13-án, illetve december 20-án, amikor az EKB elektronikus levélben válaszolt a fellebbező kérelmére.

159. Az EKB következésképpen 2018. december 20-án továbbra is hatáskörrel rendelkezett a fellebbező tekintetében az 1024/2013 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében. A Törvényszék ezért tévesen alkalmazta a jogot, amikor megállapította, hogy az EKB nyilvánvalóan nem rendelkezett hatáskörrel, és az első jogalapot ezért mint jogilag nyilvánvalóan megalapozatlant el kell utasítani.

160. Az első jogalap következésképpen végső soron megalapozott, anélkül, hogy a fellebbező minden egyes kifogását meg kellene vizsgálni.

161. Ennek ellenére a megtámadott végzés rendelkező része, amely szerint a Törvényszék a keresetet elutasítja, nem kifogásolható. A vitatott elektronikus levél ugyanis nem önállóan megtámadható aktus, és az sem nyilvánvaló,[89] hogy az EKB az 1024/2013 rendelet alapján különös hatáskörrel rendelkezne, vagy az EKB-t különös kötelezettség terhelné a tekintetben, hogy az engedély visszavonása előtt vagy után kiadja a fellebbező által kért utasításokat (lásd a fenti 88–93. pontot).

162. Azt javaslom tehát, hogy a Bíróság a 2021. február 4-i Pilatus Bank kontra EKB[90] végzésben általa alkalmazott eljárásmódhoz hasonló módon változtassa meg e tekintetben a megtámadott végzés indokolását, és utasítsa el a C-750/21. P. sz. ügyben előterjesztett első jogalapot.

5. Közbenső következtetés és költségek

a) C-750/21. P. sz. ügy

163. A C-750/21. P. sz. ügyben a fellebbezést el kell utasítani.

164. Következésképpen az eljárási szabályzat 184. cikkének (2) bekezdése alapján határozni kell a költségekről.

165. Az eljárási szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése értelmében – amely a 184. cikk (1) bekezdése szerint a fellebbezési eljárásban is alkalmazandó – a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel az EKB ezt kérte, a fellebbezőt kötelezni kell a fellebbezési eljárásban felmerült költségek viselésére.

b) C-256/22. P. sz. ügy

166. A C-256/22. P. sz. ügyben az első jogalap első része megalapozott.

[89] Lásd: 2022. szeptember 15-i PNB Banka kontra EKB ítélet (C-326/21 P, nem tették közzé, EU:C:2022:693, 56–58. pont).

[90] C-701/19 P, nem tették közzé, EU:C:2021:99, 38. pont.

167. Ugyanez vonatkozik a negyedik jogalapra is, amennyiben a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot a tizedik kereseti jogalapnak a védelemhez való jog megsértésére vonatkozó, arra alapított második részének értékelése és elutasítása során, hogy a fellebbező a közigazgatási eljárás során nem fért hozzá az informatikai rendszerében található dokumentumokhoz és információkhoz, valamint az ügyvédi tiszteletdíj kifizetése céljából a pénzeszközeihez.

168. A fellebbezés e tekintetben megalapozott, és a keresetet teljes egészében elutasító megtámadott ítéletet hatályon kívül kell helyezni.

169. A per állása azonban nem engedi meg a döntéshozatalt, és így a Bíróság alapokmányának 61. cikke alapján az ügyet vissza kell utalni a Törvényszékhez. Ezért a költségekről e tekintetben jelenleg nem kell határozni.

170. A negyedik jogalap tekintetében ez abból a körülményből következik, hogy a Törvényszék nem vizsgálta meg, hogy az MFSA vitatott irányelvei ténylegesen alkalmasak voltak-e arra, hogy előidézzék a fellebbező engedélyének a fellebbező által állított *de facto* visszavonását és az EKB által a vitatott határozatában hozott végleges diszkrecionális döntés ezzel együtt járó megelőlegezését vagy befolyásolását. A Törvényszék azt sem vizsgálta meg, hogy az EKB megvizsgálta-e, vagy meg kellett volna-e vizsgálnia a fellebbező által a közigazgatási eljárásban előadott megfelelő érveket, amennyiben azok előadására ténylegesen sor került.

171. Az első jogalap tekintetében a Törvényszék ezenkívül nem vizsgálta meg, hogy a fellebbezőnek, illetve jogi tanácsadójának a fellebbező informatikai rendszerében található dokumentumokhoz és információkhoz, valamint az ügyvédi tiszteletdíj kifizetése céljából a pénzeszközeihez való hozzáférésének hiánya vagy korlátozottsága ténylegesen alkalmas volt-e a fellebbező védelemhez való jogának megsértésére, mert máskülönben hatékonyabban védekezhetett volna, és így a közigazgatási eljárás más eredményre vezethetett volna.[91]

VI. Végkövetkeztetés

A. C-750/21. P. sz. ügy

172. A C-750/21. P. sz. ügyben azt javaslom a Bíróságnak, hogy a következőképpen határozzon:

1) A Bíróság a fellebbezést elutasítja.

2) A Bíróság a Pilatus Bank plc-t kötelezi a fellebbezési eljárás költségeinek viselésére.

B. C-256/22. P. sz. ügy

173. A C-256/22. P. sz. ügyben azt javaslom a Bíróságnak, hogy a következőképpen határozzon:

1) A Bíróság az Európai Unió Törvényszékének 2022. február 2-i Pilatus Bank és Pilatus Holding kontra EKB ítéletét (T-27/19, EU:T:2022:46) hatályon kívül helyezi.

[91] Lásd ebben az értelemben: 2009. október 1-jei Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware kontra Tanács ítélet (C-141/08 P, EU:C:2009:598, 81. pont); 2019. január 16-i Bizottság kontra United Parcel Service ítélet (C-265/17 P, EU:C:2019:23, 56. pont).

2) A Bíróság visszautalja az ügyet az Európai Unió Törvényszéke elé.

3) A Bíróság a költségekről jelenleg nem határoz.